

PENSUMLISTE – Høsten 2013

ARKEOLOGI

Bachelorstudium s. 2 - 41

Masterstudium s. 42 - 50

Institutt for historiske studier

Det humanistiske fakultet

og

Seksjon for arkeologi og kulturhistorie,

Vitenskapsmuséet

NTNU Trondheim

13.06.2013

Det anbefales at pensumlistene leses på bakgrunn av de opplysninger som er gitt i NTNUs Studiehåndbok for humanistiske studier 2013-2014, som fås kjøpt på Akademika bokhandel. Den er også lagt ut på internet: <http://www.ntnu.no/hf/studier/studiehandbok> Emnebeskrivelser finnes kun i internet-utgaven.

BACHELORGRAD

PENSUMLISTE HØSTEN 2013

ARK1111 INTRODUKSJON TIL ARKEOLOGI 7,5 sp

Bøker:

Olsen, B. 1997: Fra ting til tekst. Universitetsforlaget, Oslo, s. 11–279. 268 sider.

Fox, Edward. 2001. Palestine Twilight: the murder of Dr. Albert Glock and the archaeology of the Holy Land. Harper Collins. London. Ca 250 sider

Keller, Chr. 1978: Arkeologi – virkelighetsflukt eller samfunnsforming. Universitetsforlaget. 9-99. Ca 60 sider

Sabloff, J.A. 2008. Archaeology Matters. Action archaeology in the modern world. Left Coast Press. 11-113. Ca 100 sider

Kompendium 2013:

Bjerck, H. B. 2001: Kulturminner fra oldtid og middelalder. I Holme, J., (red.), Kulturminnevern. Bind I, 32-55. Oslo.

Shanche, A. 2001: Samiske kulturminner. I Holme, J., (red.), Kulturminnevern. Bind I, s. 56-61. Oslo. 4 s.

Bjerck, H. B. 2012: On the Outer Fringe of the Human World: Phenomenological Perspectives on Anthropomorphic Cave Paintings in Norway. I: Bergsvik, K & R. Skeates (eds): Caves in Context. Oxbow Books: 49-64. ca 11 s.

Johansen, A. B. 1988: Bildene i Troillhåle. Årbok for Helgeland 1988, s. 29–32. 3 sider.

Marstrander, S. 1965: Fingalshulen i Gravvik, Nord-Trøndelag. Viking XXIX, s. 147–165. 13 sider.

Petersen, Th. 1914: Solsemhulen paa Leka. En boplads fra arktisk stenalder. Foreløpig meddelelse. Oldtiden IV, s. 25–41. 9 sider.

Sognnes, K. 1983: Prehistoric Cave Paintings in Norway. Acta Archaeologica vol. 53/1982, s. 101–118. 10 sider.

- Kopytoff, I.** 1986: The Cultural Biography of Things. Commoditization as Process. I: Appadurai, A. (ed.) The Social Life of Things, Cambridge University Press. Cambridge. 64-91. Ca 25 sider.
- Andersson, H.**, 1993. Medieval archaeology in Scandinavia. I: H. Andersson & J. Wienberg (eds.) The Study of Medieval Archaeology. Lund Studies in Medieval Archaeology 13. Stockholm: Almqvist & Wiksell s. 7-19 (13 s.)
- Andrén, A.**, 2003. Efter medeltidasarkeologi? Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift 2002/2 s. 22-29 (8 s.)
- Jasinski, M.E:** 1999: WHICH WAY NOW? Maritime archaeology and underwater heritage into the 21st century. World Archaeological Congress 4. Cape Town, South Africa. 22 s.
- Pálsson, G.** 1994: Enskilment at sea. Man (N.S.) 29, 901-927. 24 sider.
- Westerdahl, C.** 1992: The Maritime Cultural Landscape. /The International Journal of Nautical Archaeology/ 21:1 s. 5-14 (10 s.)

Elektroniske ressurser:

- Gamble, C:** 2001: Archaeology: The Basics. Routledge: London, Kap 1-5, ca. 120 s. Finnes som elektronisk bok I BIBSYS

Supplerende litteratur og oppslagsverk:

Bøker:

- Renfrew, C & P. Bahn** (red) 2005: *Archaeology: The Key Concepts*. Routledge: London. ca 250 s.

Elektroniske ressurser:

- Arwill-Nordbladh, E.** 2001: Genusperspektiver inom arkeologien. Höskoleverket: Stockholm. 50 s.

ARK1114 ARKEOLOGI I SKRIFTLØSE SAMFUNN – STEINALDER OG BRONSEALDER 15 sp

#: Fås kjøpt som bok.

E: Finnes i e-format.

©: kompendium

NORDEN, ALLMENT:

- © **Baudou, E.** (1995). *Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv*. Umeå: Gewe- förlaget.
- # **Gillis, C., D. Olausson og H. Vandkilde** (2004). *Dawn of Europe*, s. 3-53, 65-103, 113-140. Lund.
- E **Jensen, J.** (2000). *The Prehistory of Denmark*, kap. 1-5, 11-14. London.
- © **Lillehammer, A.** (2005). *Fra jeger til bonde*. Aschehougs Norgeshistorie 1, s. 16-140.

Oslo: Aschehoug.

- # **Olsen, B.** (1994). *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*. s. 9-139. Oslo:Universitetsforlaget.
- # **Sognnes, K.** (1999). *Det levende berget*. Tapir: Trondheim.

STEINALDER I EUROPA:

- # **Ammermann, A. J. & P. Biagi** (red) (2003). *The Widening Harvest. The Neolithic Transition in Europe: Looking Back, Looking Forward*, kap. 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 14. Boston: Archaeological Institute of America.
- E **Arbuckle, B. S. & C. A. Makarewicz** 2009: The early management of cattle (*Bos Taurus*) in Neolithic Central Anatolia. *Antiquity* 83, s. 669-686.
- © **Bahn, P. G.** (1998). *The Cambridge Illustrated History of Prehistoric Art*, kap. 4, 5, s. 82-140. Cambridge, Cambridge University Press.
- E **Boric, D.** (2002). The Lepenski Vir conundrum: reinterpretation of the Mesolithic and Neolithic sequences in the Danube Gorges. *Antiquity* 76, 1026-1039.
- E **Clottes, J.** 1990: The parietal art of Late Magdalenian. *Antiquity* 64, 527-548.
- © **Cunliffe, B.** (2001). *Facing the Ocean: The Atlantic and its Peoples*, kap. 5, s. 159-212. Oxford, Oxford University Press.
- E **Gonzales Morales, M. R. & L. G. Straus** (2009). Extraordinary Early Magdalenian finds from El Mirón Cave, Cantabria (Spain). *Antiquity* 83, s. 267-281.
- © **Hodder, I.** (1990). *The Domestication of Europe*, kap. 2, 20-43. Oxford, Blackwell, Oxford.
- © **Klein, R. G.** (2005). Hominid dispersal in the Old World. I C. Scarre (red.). *The Human Past* kap. 3, 84-123. London, Thames & Hudson.
- © **Pettit, P.** (2005). The rise of modern humans. I C. Scarre (red), *The Human Past*, kap. 4, s. 124-173. London, Thames & Hudson.
- E **Richards, M. P. & R. W. Schmitz** (2008). Isotope evidence for the diet of the Neanderthal type specimen. *Antiquity* 82, s. 553-559.
- E **Svoboda, J. et al.** (2009). Pavlov VI: an Upper Palaeolithic living unit. *Antiquity* 83, 282-295.
- © **Toth, N. & K. Schick** (2005). African origins. I C. Scarre (red), *The Human Past*, kap. 2, s. 46-83. London, Thames & Hudson.
- © **Zvelebil, M.** (2008). Innovating hunter-gatherers. I G. Bailey & P. Spikins (red), *Mesolithic Europe*, kap. 2, s. 18-59. Cambridge, Cambridge University Press.

STEINALDER I NORDEN:

- © **Alsaker, S. K.** (2005). Steinalderen. I I. Bull (red): *Trøndelags historie* 1, s. 17-81.
- © **Bergsvik, K. A.** (2002). Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, 1-28.

- © **Bergsvik, K. A. & A. Bruen Olsen** (2003). Traffic in stone adzes in Mesolithic western Norway. I L. Larsson et al. (red): *Mesolithic on the Move*. Oxford, Oxbow Books, s. 485-493.
- © **Bjerck, H. B.** (2008) Norwegian Mesolithic trends: A review. I G. Bailey & P. Spikins (red), *Mesolithic Europe*, kap. 3, s. 60-106. Cambridge, Cambridge University Press.
- © **Edgren, T.** (1993). *Finlands historia* 1, s. 39-86. Helsinki, Schildts.
- © **Fischer, A.** (1991). Pioneers in deglaciated landscapes: The expansion and adaptation of Late Palaeolithic societies in Southern Scandinavia. I N. Barton, A. J. Roberts & D. A. Roe (red), *The Late Glacial in North-West Europe: Human Adaptation and Environmental Change in the End of the Pleistocene*. CBA Research Report 77, s. 100-121. London.
- © **Forsberg, L.** (2003). Förhistoriska fångst-samhällen i Indalsälvens avrinnings-område. I A. Beverfjord (red), *Midtnordisk arkeologisymposium 1999*. Vitark 3, s. 41-70.
- © **Gundersen, S. M.** (2006). Ausevik i en mesolittisk verden – om veideristninger og sosiale grupper i Vest-Norge. I R. Barndon et al. (red), *Samfunn, symboler og identitet*. UBAS Nordisk 3, s. 105-115. Bergen.
- © **Helskog, K.** (1999). The shore connection. Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 27, s. 73-94.
- © **Lødøen, T. K.** (2003). Late Mesolithic rock art and expressions of ideology. I L. Larsson et al. (red), *Mesolithic on the Move*, s. 511-520. Oxford, Oxbow Books.
- © **Nærøy, A. J.** (1999). The Norwegian Stone Age in South Scandinavian and Northwest European Context. I L. Selsing & G. Lillehammer (red), *Museumslandskap*. AmS rapport 12B, s. 463-488. Stavanger.
- © **Petersen, E. B. & C. Meiklejohn** (2003). Three cremations and a funeral: Aspects of burial practice in Mesolithic Vedbæk. I L. Larsson et al. (red), *Mesolithic on the Move*, s. 485-493. Oxford, Oxbow Books.
- © **Pettersen, K.** (1985). Yngre fangst-steinalder. *Helgeland historie* 1, s. 61-132.
- © **Purhonen, P.** (2003). Varggrottan: Bosättningen före istiden. I A. Beverfjord (red), *Midtnordisk arkeologisymposium 1999*. Vitark 3, s. 27-31.
- E **Skak-Nielsen, N. V.** (2009). Flint and metal daggers in Scandinavia and other parts of Europe. A re-interpretation of their function in the Late Neolithic and Early Copper and Bronze Age. *Antiquity* 83, s. 349-358.
- © **Sognnes, K.** (2008). Rock-art and material culture: Stone Age symbol systems in central Norway. I G. Nash & G. Children (red), *The Archaeology of Semiotics and the Social Order of Things*. British Archaeological Reports International Series 1833, s. 9-18. Oxford.
- E **Sognnes, K.** (2010). Glösaristningene I et norsk perspektiv. Kontakter mellom Jämtland og Trøndelag? *Fornvännen* 105, s. 81-95.

BRONSEALDER I EUROPA:

- © **Cunliffe, B.** (2001). *Facing the Ocean: The Atlantic and its Peoples*, kap. 6-7: s. 213-310. Oxford, Oxford University Press.
- © **Harding, A.** (2002). *European Societies in the Bronze Age*, kap. 4, s. 73-123, og kap. 8, s. 271-308. Cambridge, Cambridge University Press.
- © **Kristiansen, K.** (1998). *Europe before history*. kap. 4-5, s. 63-209. Cambridge, Cambridge University Press.
- E **Parker Pearson, M. et al.** (2009). Who was buried at Stonehenge? *Antiquity* 83, s. 23-39.
- © **Vretemark, M.** (2010). Subsistence strategies. I: Earl, T. & Kristiansen, K. (red), *Organizing Bronze Age Societies*, s. 155-184. Cambridge Universitet Press, Cambridge.

BRONSEALDER I NORDEN:

- © **Artursson, M.** (2005). Byggnadstradition, bebyggelse och samhällsstruktur i Sydsandinavian uner senneolitikum och äldre bronsålder. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 39-66. (16 s)
- E **Bakka, E.** (1976 [1994]). *Arktisk og nordisk i bronsalderen*. *Miscellanea* 27, s. 7-47.
- © **Berntsson, A.** (2005). Fiske och resor – ett nytt sätt att se på kommunikation. I J. Goldhahn (red), *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 241-252.
- © **Bolin, H.** (2005). Ockuperad förhistoria – om östligt inflytande i den nordiska bronsålderskretsen. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 217-227.
- E **Fyllingen, H.** (2003). Society and Violence in the Early Bronze Age: An Analysis of Human Skeletons from Nord-Trøndelag, Norway. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 27-43.
- © **Løken, T.** (1998). Hustyper og sosial struktur gjennom bronsalder på For-sandmoen, Rogaland, Sørvest-Norge. I T. Løken (red), *Bronsalder i Norden – regioner og interaksjon*. *Ams Varia* 33, s. 107-121. Stavanger.
- © **Sognnes, K.** (2003). Bronze Age rock-art and landscape in Trøndelag, Norway. I K. Sognnes (red), *Rock art in landscapes – landscapes in rock art*. DKNVS skrifter 2003 (4), 85-106.
- © **Sognnes, K.** (2005). Bronsalderen. I I. Bull (red), *Trøndelags historie* 1, 83-105. Trondheim, Tapir.
- © **Stig Sørensen, M. L.** (1989). Looking at Peripheries: Reproduction of material culture in Late Bronze Age Scandinavia and England. I H.-Å. Nordström & A. Knape (red), *Bronze Age Studies*, s. 63-76. Stockholm.

ARK1115 ARKEOLOGI I JERNALDER OG TIDLIG HISTORISK

TID 15 SP

Anbefales kjøpt:

- Ekroll, Ø.** (2006). *Ei anna historie – norsk mellomalder i arkeologisk lys*. s. 51-81, 85-130 (77 s.)
- Gillis, C., D. Olausson & H. Vandkilde** (2004): *Dawn of Europe [Norden i jernalderen]*. Lund, s. 54-64, 104-111 (17s) [inngår også i ARK 1114]
- Helle, K.** (2006). Bylivet når Norden. I K. Helle et al. (red). *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*, s. 25-40. (16 s.)
- Helle, K.** (2006). Bylivet i middelalderen. I K. Helle et al. (red). *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*, s. 89-122. Oslo. (34 s.)
- Hodges, R. & D. Whitehouse** (1983). *Mohamad, Charlemagne and the Origins of Europe*, Cornell University Press, s. 20-176. (130 s)
- Collis, J.** (1984). *The European Iron Age*. London, Routledge. (100 s) [Finnes som e-bok]
- Solberg, B.** (2000). *Jernalder i Norge*. Oslo, Cappelen. (250 s)
- Wells, P. S.** (2001). *The Barbarians Speak. How the Conquered Peoples Shaped Roman Europe*. Princeton University Press (240 s)

E-verk/E-tidsskrift:

- Bill, J. & Daly, A.** (2012). The Plundering of the Ship Graves from Oseberg and Gokstad: An Example of Power Politics? *Antiquity* 86 (333), s. 808-824 (9 sider)
- Carlie, A.** (2008). Magnate Estates along the Road. Viking Age Settlements, Communication and Contracts in South-West Scandia, Sweden. *Acta Archaeologica* 79, s. 110-144. (17 s)
- Hedeager, L.** (2002). Scandinavian 'central places' in a cosmological setting. I I B. Hårdh & L. Larsson (red). *Central Places in the Migration and Merovingian Periods*. Uppåkrastudier 6. Acta Archaeologica Lundensia Series in 8° 39, s. 3-15. (13 s)
- Herschend, F.** (1997). *Livet i hallen. Tre fallstudier i den yngre jernaldernes aristokrati*. Uppsala universitet. s. 49-59.
- Olofsson, C.** (2010). Making New Antlers: Depositions of Animal Skulls and Antlers as a Message of Regeneration in South Sámi Grave Contexts. *Norwegian Archaeological Review* 43, s. 97-114 (12 s)
- Skre, D.** (2001). The Social Context of Settlement in Norway in the First Millennium AD (+ kommentarer). *Norwegian Archaeological Review* 34, s. 1-34. (34 s)
- Sognnes, K.** (1998). Trondheimen før Nidaros – Trøndelags vikingtid fra en arkeologisk synsvinkel. *Historisk tidsskrift* 77, s. 316-335. (21 s)

Storli, I. (2010). Court sites of Arctic Norway: Remains of Thing sites and representations of political consolidation processes in the Northern Germanic worlds during the first millennium AD? *Norwegian Archaeological Review* 43, s. 128-144 (8 s)

I kompendium:

- Andrén, A.** (1989). State and towns in the Middle Ages. The Scandinavian Experience. *Theory and Society* 18, s. 585-609 (23 s.)
- Andrén, A.** (2006). Ett omöjligt uppdrag? Att arkeologiskt studera nordisk förkristen religion. *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademin Årsbok* 2006, s. 61-75. Stockholm. (15 s.)
- Arrhenius, B.** (2004). Det forntida Sveariket – en myt eller en arkeologisk realitet? *Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademin Årsbok* 2004, s. 203-227. (18 s)
- Bertelsen, R.** (1989). Gårdshaugerne i Nord-Norge. Eksempler på Nordatlantiske teller. *Hikuin* 15. s. 171-182 (12 s.)
- Brink, S.** (1999). Social order in the early Scandinavian landscape. I C. Fabech & J. Ringtved (red). *Settlement and Landscape*, s. 423-439. Århus. (7 s)
- Crumlin-Pedersen, O.** (1991). Ship Types and Sizes AD 800-1400. I O. Crumlin-Pedersen (red). *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200-1200*, s. 69-82. Roskilde (14 s)
- Einarsson, B. J.** (2008). Tranproduktion i det medeltida Island. I C. Paulsen & H. D. Michaelsen (red). *Símunarbók. Heiðursrit til Símun V. Arge á 60 ára degnum*, s. 72-89. Torshavn, Faroe University Press. (16 s.)
- Ekroll, Ø.** (1997). *Med kleber og kalk. Norsk steinbygging i mellomalderen*, s. 24-59. Oslo. (36 s.)
- Fabech, C.** (1999): Centrality in sites and landscapes. I C. Fabech & J. Ringtved (red): *Settlement and Landscape*, s. 455-473. Århus. (18 s)
- Hed-Jakobsson, A.** (1999). Towns, Plots, Craft and Fertility. Traces of Power Ideology. *Current Swedish Archaeology* 7, s. 37-53. (12 s)
- Hedeager, L.** (1992). *Danmarks jernalder: mellem stamme og stat*, kap. VIII-IX, s. 195-209. Århus (15 s)
- Hedeager, L.** (1993). Kriegerøkonomi og handelsøkonomi i vikingetiden. I N. Lund (red). *Norden og Europa i vikingetid og tidlig middelalder*, s. 36-68. (32 s)
- Hedeager, L.** (1997). Skandinavisk dyreornamentikk: symbolsk repræsentation af en førkristen kosmologi. I I. Fuglestvedt m.fl. (red): *Et hus med mange rom*. AmS Rapport 11A, s. 219-237. Stavanger. (17 s)
- Henriksen, J. E.** (2006). Ild og tranolje – hellegrøper og nordnorsk jernalder. *Ottar* 262. s. 50-57 (8 s.)
- Ilkjær, J.** (2003). Danske krigsbytteofringer. I L. Jørgensen et al. (red). *Sejrens triumf: Norden i skyggen af det romerske imperium*, s. 44-64. København (20 s)

- Ingvaldsen, H.** (2005). Mellom objekt og symbol. Kontekstbaserte tolkningsteorier for mynters oppkomst og funksjon fra antikken til vår tid. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* 2005 (3), s. 21-34. (14 s.)
- Jasinski, M. E.** (1995). Kong Øysteins havn på Agdenes – forskningsstatus og revurderte problemstillinger. *Viking* 58, s 73-104 (19 s).
- Jørgensen, L.**(2002). Kongsgård-kultsted-marked. Overvejelser omkring Tissøkompleksets struktur og funksjon. I K. Jennbert et al. (red): *Plats och praksis – studier av nordisk förkristen ritual. Vägar till Midgård* 2, s. 215-247. (17 s)
- Kaldal Mikkelsen, D.** (1999): Single farm or village? Reflections on the settlement structure of the Iron Age and the Viking Period. I C. Fabech & J. Ringtved (red). *Settlement & Landscape*. Jysk Arkæologisk Selskab, s. 177-193. (8 s.)
- Kveiborg, J.** (2008). Fårehyrder, kvægbønder eller svineavlere. En revurdering af jernalderens dyrehold. *KUML* 2008, s. 59-97. (25 s)
- Larsson, L.** (2006). Hall, harg eller hof. Ett kulthus i Uppåkra. I M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg (red). *Kulthus & Dödshus: Det ritualiserade rummets teori och praktik*. s. 143-152. Stockholm. (10 s)
- Lebecq, S.** (2007). Communication and exchange in northwest Europe. I J. Bately & A. Englert (red). *Ohthere´s Voyages. A late 9th-century account of voyages along the coast s of Norway and Denmark and its cultural context*. Maritime Culture of the North 1, s. 170-179. Roskilde. (10 s.)
- Magnus, B.** (2002). Dwellings and settlements: structure and characteristics. I J. Jesch (red). *The Scandinavians: From the Vendel Period to the Tenth Century*. Studies in Historical Archaeology 5, s. 5-33. (28 s)
- Meløe, J.** (1990). The Two Landscapes of Northern Norway. *Acta Borealia* 1990 (1). s. 68-80 (12 s.)
- Myhre, B.** (1987). Frå smårike til stat. I H. Rommetvedt (red). *Hafrsfjord: fra rikssamling til lokalt selvstyre*, s. 111-125. Stavanger. (14 s)
- Nilsson, B.** (1996). Från gravfält till kyrkogård. Förändringar och variation i gravskicket. I B. Nilsson (red): *Kristandet i Sverige. Gamla källor och nya perspektiv*. Projektet Sveriges kristnande, publikationer 5, s. 349-383. Uppsala. (34 s)
- Näsman, U.** (2006). Danerne og det danske kongeriges opkomst. Om forskningsprogrammet ”Fra Stamme til Stat i Danmark”, *Kuml* 2006, s. 205-237 (18s)
- Ramqvist, P. H.** (2012). Norrländska samspel under järnåldern. I O. Hemmendorf (red.). *Människor i vikingatidens Mittnorden*. Fornvårdaren 32, s. 32-53.
- Rindel, P. O.** (1999). Development of the village community 500 BC-100 AD in west Jutland, Denmark. I C. Fabech & J. Ringtved (red): *Settlement & Landscape*. Jysk Arkæologisk Selskab, s. 79-99. (14 s)

- Schanche, A.** (1989): Jernalderens bosetningsmønster I et fleretrisk perspektiv. I R. Bertelsen m.fl. (red): *Framskritt for forntida i nord – i Povl Simonsens fotefar*. Tromsø museums skrifter 22, s. 171-183. (9 s)
- Skre, D.** (2007). Preparing the new Campaign. *Kaupang in Skiringssal*. I D. Skre (red). *Kaupang Excavation Project*. Publication Series 1 (= *Norske Oldfunn XXII*). s. 43-51. (8 s)
- Sognnes, K.** (2006). The myth of portages: on ancient portaging at the Trøndelag coast, Norway. In C. Westerdahl (red.). *The Significance of Portages*. BAR International Series 1499, s. 209-215. Oxford, Oxbow.
- Sognnes, K.** (2009). Living at the edge of the world: liminal settlements along the coast of Trøndelag, Norway. In I. Holm, K. Stene & E. Svensson (red). *Liminal Landscapes: Beyond the Concepts of 'Marginality' and 'Periphery'*. Oslo Archaeological series 11, s. 103-115
- Solli, B.** (1995). Fra hedendom til kristendom: religionsskiftet i Norge i arkeologisk belysning. *Viking* 1995, s. 23-48. (23 s)
- Staecker, J.** (2007). Decoding Viking art. The Christian iconography of the Bamberg shrine. I B. Hårdh, K. Jennbert & D. Olausson (red): *On the Road: Studies in Honour of Lars Larsson*. Acta Archaeologica Lundensia in 4° 26, s. 301-306. Stockholm. (5 s)
- Storli, I.** (2006). *Hålogaland før rikssamlingen*. *Politiske prosesser i perioden 200-900 e. Kr.* kap. 6 (s. 122-142). Oslo. (20 s)
- Wallerström, T.** (i trykk). Fortsättning följer? Tankar kring den norska medeltidsarkeologins utvecklingsmöjligheter. (8s) [legges ut på It's Learning]
- Westerdahl, C.** (2008). Maritim arkeologi i Norge – en positionsbestämning. *Nicolay* 2008 nr. 2. s. 43-50 (8 s.)
(1592 s.)

ARK1120 FELTARKEOLOGISK METODE I

15 sp

#: Fåes kjøpt som bok.

E: Finnes i e-format,

©: Finnes i kompendium.

S: Spor-hefte som kan kjøpes i ekspedisjonen / kopieres på biblioteket.

OVERSIKTER:

Aune, Kolbjørn (red). 2005: *Fosens historie fra istid til 1730*. Fosen historielag. Side 13-196. (145 s)

Bjerck; Hein B. 2005: *Kulturminner fra oldtid og middelalder*. I: Holme, Jørn (red.): *Kulturminnevern*. Lov, forvaltning, håndhevelse. Bind 1. Økokrim, 2. utgave. Kap. 2.1. Side 32–55.

(17 s)

- # **Jacobsen, Harald og Jørn-R. Follum** 2008: Kulturminner i Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år. Tun Forlag. Side 10-276. (200 s)
- E **Norges bondelag** 1999. *De eldste sporene i jordbrukslandskapet*. Hele boken.
<http://www.bondelaget.no/kunnskapsmaterieill/de-eldste-sporene-i-jordbrukslandskapet-article38920-250.html?articleID=38920&categoryID=250>. (10 s)
- # **Schanche, Audhild**. 2005: Samiske kulturminner. I: Holme, Jørn (red): Kulturminnevern. Lov, forvaltning, håndhevelse. Bind 1. Økokrim, 2. utgave. Kap. 2.2. Side 56-61 (3 s)

FELTMETODIKK

- © **Berg-Hansen, Inger Marie** 2009: *Steinalderregistrering. Metodologi og forskningshistorie i Norge 1900 - 2000 med en feltstudie fra Lista i Vest-Agder*. Varia 75, Kulturhistorisk museum, Fornminneseksjonen. Oslo. Kap.3 og 4. Side 35-83 (32 s).
- # **Bjerck, Hein B.** 1989/95: *Forskningsstyrt kulturminneforvaltning på Vega, Nordland*. Gunneria 61. Side 22–192. (130 s).
- # **Greene, Kevin** 2010: *Archaeology. An Introduction*. Routledge, Bath. Heleboken. (200 s)
- © **Løken, Trond, Lars Pilø & Olle Hemmendorff** 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser*. Stavanger. Kap. 3, s. 13 - 20. (7 s)
- E **Stamnes, Arne Anderson** 2010. Predikative modeller og lokalisering av jernaldergården – et eksempel fra Nord-Trøndelag. *Primitive tider* 12, 41-50. (6 s)
http://www.academia.edu/346962/Prediktive_modeller_og_lokaliseringen_av_jernaldergarden_-_et_eksempel_fra_Nord-Trondelag
- © **Tuddenham, David** 2004. Oversikt over metoder for påvisning og undersøkelser av Kulturminner i ferskvann. Kapittel 5 (s. 55 – 62) i *Kulturminner i ferskvann*. Vitark 4, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim. (7 s)
- © **Ødegaard, Marie K.** 2010. Graver og grenser – territoriell inndeling av jernalderens jordbrukslandskap i Vestforld. *Primitive tider* 12, 27-41. (7 s)

KULTURMINNEFORVALTNING, SKJØTSEL OG REGELVERK:

- # **Gaukstad, Even og Jørn Holme** 2005: Hovedaktørene i kulturminneforvaltningen. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind I. Økokrim*, 2. utgave. Kap. 3.5. Side 136-145. (9 s)
- # **Holme, Jørn, Marie Finne & Ragnhild Guribye** 2005 (2001): Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind II. Økokrim*, 2. utgave. Kap. 7.1, 7.2 og 7.3. Side 9–100. (72 s).
- # **Lov om kulturminner** av 9.6. 1978 nr. 50, Forskrift om faglig ansvarsfordeling innen

kulturminnevernet og Miljøverndepartementets kommentarer til ansvarsforskriften. I Holme, Jørn (red): *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse. Bind II. Økokrim*, 2. utgave. Vedlegg I, II og III. Side 229–253. (22 s)

- E **Riksantikvaren** 1998: *Automatisk fredete arkeologiske kulturminner. Riksantikvarens informasjon om kulturminner*. Kapittel 7.2 og 7.3,
<http://www.ra.no/?module=Webshop;action=ProductGroup.publicOpen;id=35> (35 s)

OM RELASJONEN MELLOM LANDSKAP OG KULTURMINNER:

- © **Berglund, Birgitta** 1995: Hva forteller omlandet om samfunnsorganisasjonen i jernalder, middelalder og på 1600-tallet? *Tjøtta-riket – En arkeologisk undersøkelse av maktforhold og sentrumsdannelser på Helgelandskysten fra Kr.f. til 1700 e.Kr.* s.100-135 (25s.)
- # **Gansum, Terje, Gro B. Jerpåsen, Christian Keller**: *Arkeologisk landskapsanalyse med visuelle metoder*. AmS-Varia 28, Arkeologisk museum i Stavanger. Side 8-53. (45 s)
- S **Farbregd, Odmunn** 1986: Elveosar – gamle sentra på vandring. *SPOR* 1986 nr.2. (6 s).
- E **Jerpåsen, Gro B.** 2009: Application of Visual Archaeological Landscape Analysis: Some Results. *Norwegian Archaeological Review* Vol. 42(2),123 - 145. (22 s).
- S **Nymoen, Pål Aa.** 1995: Sjøveien over land – om eid og båtdrag i Midt-Norge. *SPOR* 1995 nr. 1, (3 s)
- E **Risbøl et al** 2001: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell. Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2001, fase 3*. NIKU 2001 (75 s)
www.niku.no/archive/niku/prosjekter/grafjellweb_03/116_fase3_low.pdf
- © **Sakshaug, E. & J.-A. Sneli** (red.) 2000. *Trondheimsfjorden*, artikler av K. Pettersen, A.B. Johansen, B. Berglund, M.E. Jasinski & F. Søreide, s.226-292. (47s.)
- S **Smedstad, Ingrid** 1995: Spor etter veiforbindelsene over Kjølen. *SPOR* 1995 nr.2. (4 s).
- S **Sognnes, Kalle** 1989: Helleristningenes landskap. *SPOR* 1989 nr. 2. (2 s)
- S **Sognnes, Kalle** 1996: Det religiøse landskapet – ideologiske skiftninger gjennom 7000 år. *SPOR* 1996 nr. 2. (4 s)
- © **Westerdal, Christer** 1995: Det maritima kulturlandskapet – ett återseende. *Rapport fra seminar 22 – 25 september 1993. Korshavn ved Lindesnes. Norges forskningsråd*, 95–102. (7 s)

OM KULTURMINNETYPER:

- S **Alsaker, Sigmund** 1995: Fiskevær gjennom 1500 år. *SPOR* 1995 nr. 1. (3 s).
- © **Berglund, Birgitta** 2003: Hus og gard – den arkeologiske bakgrunnen. *Middelaldergården i Trøndelag. Foredrag fra to seminar* (red. O. Skjevik), Stiklestad Nasjonale Kultursenter s.25-62 (28s.)

- © **Berglund, Birgitta** 1995: To viktige boplasstyper fra jernalder og middelalder langs norskekysten. *Tjøtta-riket – En arkeologisk undersøkelse av maktforhold og sentrumsdannelser på Helgelandskysten fra Kr.f. til 1700 e.Kr.*, s.334-357 (20s.)
- S **Berglund, Birgitta** 1993: Gamle spor etter åkerbruk i Midt-Norge. *SPOR* 1993 nr. 2. (3 s)
- S **Birgisdottir, Brynja og Lene Strøm** 2002: Fortiden opp fra åkeren – Vikingen fra Medalhus. *SPOR* 2002 nr.2. (3 s)
- S **Christophersen, Axel** 1989: Landet byen bygde - tverrfaglig samarbeid kaster nytt lys over jernalderens natur- og kulturlandskap på Nidarnes-halvøya. *Spor nr. 2 1989*, (3 s).
- S **Christophersen, Axel** 1992: Folk og bebyggelse i middelalderens Trondheim. *SPOR nr. 2 1992*, (8 s).
- S **Farbregd, Odmunn** 1989: Tjørebrenning – ein enkel, men spennande kunst. *SPOR* 1989 nr. 1. (4 s).
- © **Grønnesby, Geir** 2000: Langhus fra eldre jernalder på Hovde. *Årbok for Fosen*, 41–52. (11 s)
- S **Haug, Anne og Raymond Sauvage** 2005: Huler, hellere og deres mange hemmeligheter. *SPOR* 2005 nr.2. (4 s)
- S **Løken, Trond** 1992: En folkevandringstidsgård – langhus og grophus på Bertnem i Overhalla. *SPOR* 1992 nr.2, s.26-28 (2 s.)
- S **Nymoen, Pål Aa.** 1996: Naturhavner og vareutveksling på kysten. *SPOR* 1996 nr. 1, (3 s)
- S **Smedstad, Ingrid** 1986: Veier i myr – broanlegg fra vikingetid og middelalder i Trøndelag. *SPOR* 1986 nr. 1. (2 s)
- S **Sognnes, Kalle** 2000: Valseidet i Bjugn – landskap for de døde? *SPOR 2000 nr.*(4 s).
- S **Sognnes, Kalle** 2000: Graver, båter, krigere - et glimt av Europa i Trøndelags bronsealder. *SPOR* 2000 nr.2. (4 s)
- S **Stenvik, Lars** 1996: Slipsteinsberget i Sparbu – gammel steinindustri i ekleberbrudd. *SPOR* 1996 nr. 1. (2 s)
- S **Stenvik, Lars** 1989: Tovmoen i Budal – et fysisk arkiv om bruk av utmarka langt bakover i tid. *SPOR* 1989 nr. 1. (3 s)
- S **Stenvik, Lars** 1987: Gammel jernframstilling i Trøndelag. *SPOR* 1987 nr.1 (4 s)
- © **Tuddenham, David** 2003: Muligheter for spor etter tidlig bosetning i innlandets innsjøer. *Midtnordisk arkeologisymposium Vitark 3 Vitenskapsmuseet NTNU Trondheim 2003*, 77– 85. (8 s)

ANBEFALT LITTERATUR:

- # **Østmo, Einar og Hedeager, Lotte (red)** 2005: *Norsk arkeologisk leksikon*. Pax Forlag, Oslo.
- # **Rygh, Oluf** 1885: *Norske Oldsager*.

I alt: 1260 sider

ARK2214 FORHISTORISK ARKEOLOGI – ALLMENN VARIANT

15 sp

Dette emnet kan tas med to ulike spesialiseringer:

- allmenn forhistorisk arkeolog.
- maritim arkeologi

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum.

#: Fåes kjøpt som bok, anbefales kjøpt

E: finnes som e-format

ALLMENT 206 s

Johnson, M. 2010: *Archaeological Theory. An Introduction.* Wiley-Blackwell: Chichester (206 s)

Van de Noorth, R. 2011. *North Sea Archaeologies. A Maritime Biography, 10,000 BC- AD 1500.* Oxford University Press . ca. 200 s.
406 s.

STEINALDER 383 s

- © **Andersen, S. H. 2002:** The transition from the Early to the Late Stone Age in southern Scandinavia, seen from the Mesolithic point of view. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 221-230. (7 s.).
- © **Andersen, S. H. 2007:** Shell middens (“Køkkenmøddinger”) in Danish Prehistory as a reflection of the Marine element. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 31-45. Oxbow books. (8 s).
- © **Barker, G. 2006:** *The Agricultural revolution in Prehistory: Why did Foragers become Farmers?* . 3, s. 73-103. Oxford University Press. (23 s).
- © **Bergsvik, K. A. 2001:** Strømmer og steder i vestnorsk steinalder. *Viking* 2001, s. 11-34. (12 s)
- E **Bergsvik, K. A. 2002:** Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, s. 1-25. (19 s). [e-tidsskrift]
- © **Bergsvik, K. A. 2005:** En etnisk grense ved Stad i steinalderen. *Primitive tider* 2004, s. 7-27. (18 s).
- © **Bjerck, H. B. 2007:** Mesolithic coastal settlements and shell middens (?) in Norway. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 5-30. Oxbow books (13 s).
- E **Bradley, B. & Stanford, D. J. 2004:** The North Atlantic Ice-Edge Corridor: A Possible Palaeolithic Route to the New World. *World Archaeology* Vol. 36 (4). S. 459-478. (19s.) [e-tidsskrift]
- E **Bradley, B. & Stanford, D. J. 2005:** The Solutrean-Clovis Connection: Reply to Straus, Meltzer and Goebel. *World Archaeology* Vol 38 (4). S. 704-714. (10s.) [e-tidsskrift]

- © **Cavalli-Sforza, L. L. 1996:** The spread of agriculture and nomadic Pastoralism: insights from genetics, linguistics and archaeology. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 51-69. (14 s).
- E **Fagundes, N. J.R. et al 2008:** Mitochondrial Population Genomics Supports a Single Pre-Clovis Origin with a Coastal Route for the Peopling of the Americas. *The American Journal of Human Genetics* Vol. 82. S. 583-592 (9s.) [e-tidsskrift]
- E **Helskog, K. 1999:** The shore connection: Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 32, s. 73-94. (16 s). [e-tidsskrift]
- © **Hjelle, L. L., A. K. Hufthammer & K. A. Bergsvik 2006:** Hesitant hunters: a review of the introduction of agriculture in western Norway. *Environmental Archaeology* 11, s. 147-170. (17 s).
- © **Ingold, T. 1996:** Growing plants and raising animals: an anthropological perspective of domestication. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 12-24 (12 s).
- © **Klassen, L. 2002:** The Ertebølle Culture and Neolithic continental Europe: Traces of contact and interaction. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 305-317. (8 s).
- © **Ramstad, M. 2000:** Brytinga mellom nord og sør: ei faghistorisk analyse. *Primitive tider* 2000, s. 54-79. (18 s).
- © **Renfrew, C. 2003:** Language families and the spread of farming. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 70-92. (18 s).
- © **Rowley-Conwy, P. 2002:** The laziness of the short-distance hunter: The origins of agriculture in western Denmark. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 273-287. (10 s).
- © **Skaarup, J. 1995:** Hunting the hunters and fishers of the Mesolithic – twenty years of research on the sea floor south of Funen, Denmark. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic; Coastal settlements above and below present sea level*, s. 397-401. (3 s).
- © **Sognnes, K. 1998:** Symbols in a changing world: rock-art and the transition from hunting to farming in mid-Norway. I C. Chippindale & P. S. C. Taçon (red): *The Archaeology of rock-art*, s. 146-162. Cambridge University Press. (11 s).
- E **Sognnes, K. 2003:** On shoreline dating of rock art. *Acta Archaeologica* 74, s. 189-209 (15 s). [e-tidsskrift]
- E **Stanford, D. J. 1983:** Pre-Clovis Occupation South of the Ice Sheets. I: Shutler, R. (red.) *Early Man in the New World*. Sage Publications. Beverly Hills. S. 65-72. (7s.) [Pdf-fil]
- E **Straus, L. G., Meltzer, D. J. & Goebel, T. 2005:** Ice Age Atlantis? Exploring the Solutrean-Clovis ‘connection’. *World Archaeology* Vol. 37 (4). S. 507-532. (25s.) [e-tidsskrift]

- # **Sykes, B. 2003:** The mitochondrial landscape. I A. J. Ammerman & P. Biagi (red): *The Widening Harvest: The Neolithic in Europe, Looking Back, Looking Forward*, s. 315-326, (8 s). (pensum på 1114)
- E **Westley, K. & Dix, J. 2008:** The Solutrean Atlantic Hypothesis: A View from the Ocean. *Journal of the North Atlantic* Vol. 1. S. 85-98. (14s.) [e-tidsskrift]
- © **Whittle, A. 1996:** *Europe in the Neolithic: the creation of new worlds*, kap. 2, s. 10-36. (20 s.)
- © **Zvelebil, M. 1996:** The agricultural frontiers and the transition to farming in the circum-Baltic region. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 323-343. (14 s).
- © **Østmo, E. 2000:** Elleve trønderske steinøkser: Traktbegerkulturen nordafjells. *Primitive tider* 2000, s. 80-100. (15 s).
- 383s

BRONSEALDER 357 s.

- E **Bradley, R. 2006:** Danish Razors and Swedish Rocks Cosmology and the Bronze Age landscape. *Antiquity* 80: 372-389. [e-tidsskrift] 11 s.
- E **Harding, A. 2006:** Facts and fantasies from the Bronze Age. *Antiquity* 80, 463-65 (3 s). [e-tidsskrift]
- © **Jellestad Syvertsen, K. I. 2002.** Ristninger i graver – graver med ristninger. I J. Goldhahn (red): *Bilder av bronsålder* (Acta Archaeologica Lundensia Series in 8° no.37), s. 151-183. (22 s).
- E **Johansen, K.L., Laursen, S.T. & Holst, M.K. 2004:** Spatial patterns of social organization in the Early Bronze Age of South Scandinavia, *Journal of Anthropological Archaeology* 23,1, 33-55. (23 s).
- © **Johansen, Ø. K. 1993.** *Norske depotfunn fra bronsealderen*. Universitetets oldsaksamling skrifter ny rekke 15, kapittel 5, s. 43-77. (16 s).
- © **Kaul, F. 2004:** *Bronzealderens religion. Studier af den nordiske bronzealders ikonografi*. Nordiske Fortidsminder Serie B, Bd. 22. Det Kgl. Nordiske oldskriftselskab: København, Kap. IX, s. 369-406. 35 s. .
- # **Kristiansen, K. & T. B. Larsson 2005:** *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations*. Kap. 1-2, og kap. 5-8. Cambridge University Press. (199 s).
- E **Kristiansen, K. & T. B. Larsson, 2007:** The classical tradition strikes back. Reply to Comments on The Rise of Bronze Age Society from Gullög Nordquist and Helene Whittaker. *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 85-95. (7s) [e-tidsskrift]
- © **Linge, T. E. 2007:** *Mjeltehaugen – fragment frå gravritual*. UBAS hovedfag/master 3, kap. 5, s. 73-90 og kap. 8, s. 107-117. (25 s).

E Nordquist, G. & Whittaker, H. 2007: Comments on Kristian Kristiansen and Thomas B. Larsson (2005): The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations, *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 75-84 (7 s) [e-tidsskrift]

© **Sylvester, M.** 2006: Haugvikbåten fra Sømna – en plankebygd båt fra yngre bronsealder eller førromersk. *Viking* 2006, s. 91-106. (9 s)

357 s.

JERNALDER

© **Andrén, A.** 1991: Guld och makt – en tolkning av de skandinaviska guldbrakteaternas funktion. I: C. Fabech & J. Ringtved (red): *Samfundsorganisation og Regional Variation. Norden i romersk jernalder og folkevandringstid*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXVII, Højbjerg, s. 245-56. (6 s)

© **Barndon, R.** 2005: Metall og myter – magi og transformasjon. Refleksjoner omkring den norrøne smedens kunnskap og identitet i et komparativt perspektiv. *Primitive tider* 8, s. 61-74. (10 s)

© **Bender Jørgensen, L.** 2003: Krigerdragten i folkevandringstiden. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 53-79. (16 s)

E Bender Jørgensen, L. 2012. The introduction of sails to Scandinavia: Raw materials, labour and land. In R. Berge, M. Jasinski & K. Sognnes (red): *NTAG TEN*, s. 173-83 (6 s).

E Gansum, T. 2004: Role the Bones – from Iron to Steel. *Norwegian Archaeological Review* 37, 1, s. 41-57. (10 s). [e-tidsskrift]

E Hedeager, L. 2007: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 1, s. 42-58. (10 s).

E Hedeager, L. 2008: Paradigm exposed: reply to Ulf Näsman. *Fornvännen* 103, 279-283. (4 s).

E Herschend, F. 2009: *The Early Iron Age in South Scandinavia. Social Order in Settlement and Landscape*. Uppsala Universitet. s. 13-286, 329-410 (ca 200 s). [e-bok]

© **Hjärtner-Holder, E.** 1993: *Järnets och järnmetallurgins introduktion i Sverige*. Societas Archaeologica Upsaliensis; Uppsala, kap. 5 og 6, s. 183-93. (10 s).

E Howard-Johnston, J. , Frands Herschend & Lotte Hedeager 2007: Comments on Lotte Hedeager: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 2, s. 199-207. (7 s) [e-tidsskrift]

© **Høilund Nielsen, K.** 1991: Centrum og periferi i 6.-8. årh. Territoriale studier af dyrestil og kvindesmykker i yngre germansk jernalder i Syd- og Østskandinavien. I. P. Mortensen & B.M. Rasmussen (red): *Fra Stamme til Stat i Dan mark 2. Høvdingesamfund og Kongemagt*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXII:2, Højbjerg, s. 127-154. (19 s)

© **Magnus, B.** 2003: Krigerens insignier: en paraphrase over gravene II og V fra Snartemo I Vest-Agder. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 33-52. (13 s)

- © **Nørgård Jørgensen, A.** 1997: The Weapon graves of Northern and Central Europe. Kap. 4 i:L. Jørgensen & A. Nørgård Jørgensen: Nørre Sandegård Vest. A Cemetery from the 6th-8th Centuries on Bornholm. Nordiske Fortidsminder Serie B vol. 14, s. 86-116. (22s)
- E **Näsman, U.** 2008: Scandinavia and the Huns. A source-critical approach to an old question. *Fornvännen* 2008/2, 111-118. (5 s)
- E **Näsman, U.** 2009: Paradigm misused: a de-railed debate. *Fornvännen* 104, 45-47. (3 s). [e.tidsskrift]
- E **Stenvik, L.F.** 2003: Iron Production in Scandinavian Archaeology. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 119-34. (10 s). [e-tidsskrift]
- © **Westerdahl, C.** 1995: Society and Sail. On symbols as specific social values and ships as catalysts of social units. I: O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Thye (red): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. (Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History I), Nationalmuseet: Copenhagen, s. 41-50. (6 s).
- © **Østmo, E.** 2003: Da nordboene lærte seg å ro. En teknologisk nyvinning for sjøfarten i tidlig jernalder. *Viking* 2003, s. 7-29. (11 s).

I alt 1514sider

ARK2214 FORHISTORISK ARKEOLOGI – MARITIM VARIANT

15 sp

Dette emnet kan tas med to ulike spesialiseringer:

- allmenn forhistorisk arkeolog.
- maritim arkeologi

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum.

anbefales kjøpt

E tilgjengelig elektronisk

ALLMENT

- # **Johnson, M. 2010:** Archaeological Theory. An Introduction. Wiley-Blackwell: Chichester (206 s) 206 s.
- # **Van de Noort, R. 2011:** North Sea Archaeologies, Oxford Univ. Press: 1-240. (ca 210 s.) Köpes.
- © **Westerdahl, C. 2011.** The Maritime Cultural Landscape. In: Catsambis, A., B. Ford & D. Hamilton (eds): *The Oxford Handbook of Maritime Archaeology: 733-762*. (Ca 15 s.)

STEINALDER

- © **Andersen, S. H.** 2007: Shell middens (“Køkkenmøddinger”) in Danish Prehistory as a reflection of the Marine element. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 31-45. Oxbow books. (8 s).
- © **Barker, G.** 2006: *The Agricultural revolution in Prehistory: Why did Foragers become Farmers?* . 3, s. 73-103. Oxford University Press. (23 s).
- © **Bergsvik, K. A.** 2002: Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, s. 1-25. (19 s). [e-tidsskrift]
- © **Bjerck, H.** 2008. Kulturhistorisk syntese. I: Bjerck, H. (red): *Ormen Lange, Nyhamna NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Tapir Trondheim. s. 566-570 (5 s.)
- © **Bjerck, H. B.** 2007: Mesolithic coastal settlements and shell middens (?) in Norway. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 5-30. Oxbow books (13 s).
- © **Bradley, B. & Stanford, D. J.** 2004: The North Atlantic Ice-Edge Corridor: A Possible Palaeolithic Route to the New World. *World Archaeology* Vol. 36 (4). S. 459-478. (19s.).
- © **Bradley, B. & Stanford, D. J.** 2005: The Solutrean-Clovis Connection: Reply to Straus, Meltzer and Goebel. *World Archaeology* Vol 38 (4). S. 704-714. (10s.)
- © **Fagundes, N. J.R. et al** 2008: Mitochondrial Population Genomics Supports a Single Pre-Clovis Origin with a Coastal Route for the Peopling of the Americas. *The American Journal of Human Genetics* Vol. 82. S. 583-592 (9s.)
- E Helskog, K.** 1999: The shore connection: Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 32, s. 73-94. (16 s).
- © **Klassen, L.** 2002: The Ertebølle Culture and Neolithic continental Europe: Traces of contact and interaction. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 305-317. (8 s).
- © **Malinowski, Bronislaw:**1922 (1978, 1983, paperback) Argonauts of the Western Pacific: 124-145. The ceremonial building of a waga. Routledge & Kegan Paul. (19 s).
- © **Renfrew, C.** 2003: Language families and the spread of farming. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 70-92. (18 s).
- © **Skaarup, J.** 1995: Hunting the hunters and fishers of the Mesolithic – twenty years of research on the sea floor south of Funen, Denmark. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic; Coastal settlements above and below present sea level*, s. 397-401. (3 s).
- E Sogannes, K.** 2003: On shoreline dating of rock art. *Acta Archaeologica* 74, s. 189-209 (15 s).
- © **Stanford, D. J.** 1983: Pre-Clovis Occupation South of the Ice Sheets. I: Shutler, R. (red.) *Early Man in the New World*. Sage Publications. Beverly Hills. S. 65-72. (7s.)
- © **Straus, L. G., Meltzer, D. J. & Goebel, T.** 2005: Ice Age Atlantis? Exploring the Solutrean-Clovis ‘connection’. *World Archaeology* Vol. 37 (4). S. 507-532. (25s.)

- # **Sykes, B.** 2003: The mitochondrial landscape. I A. J. Ammerman & P. Biagi (red): *The Widening Harvest: The Neolithic in Europe, Looking Back, Looking Forward*, s. 315-326, (8 s).
- © **Westley, K. & Dix, J.** 2008: The Solutrean Atlantic Hypothesis: A View from the Ocean. *Journal of the North Atlantic* Vol. 1. S. 85-98. (14s.)
- © **Whittle, A.** 1996: *Europe in the Neolithic: the creation of new worlds*, kap. 2, s. 10-36. (20 s.)
- © **Zvelebil, M.** 1996: The agricultural frontiers and the transition to farming in the circum-Baltic region. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 323-343. (14 s).

BRONSEALDER

- © **Berntsson, A. 2005:** Fiske och resor- ett nytt sätt att se på kommunikation. I: Goldhahn, J (red): *Mellan sten och järn: 241-252*. (Ca.7 s.)
- E Bradley, R, 2006:** Danish Razors and Swedish Rocks Cosmology and the Bronze Age landscape. *Antiquity* 80: 372-389. 11 s.
- © **Crumlin-Pedersen, Ole.** 1991 (red). *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200-1200. Proceedings of the Nordic Seminar on Maritime Aspects of Archaeology, Roskilde, 13th-15th March, 1989*. Roskilde 1991: 11-68 (30 s.).
- # **Crumlin-Pedersen, Ole.** 2010. *Archaeology and the Sea in Scandinavia and Britain*. Maritime Culture of the North. 3. Roskilde 2010: 41-70. (20 s.)
- E Harding, A.** 2006: Facts and fantasies from the Bronze Age. *Antiquity* 80, 463-65 (3 s).
- E Johansen, K.L., Laursen, S.T. & Holst, M.K.** 2004: Spatial patterns of social organization in the Early Bronze Age of South Scandinavia, *Journal of Anthropological Archaeology* 23,1, 33-55. (23 s).
- © **Johansen, Ø. K.** 1993. Norske depotfunn fra bronsealderen. Universitetets oldsaksamling skrifter ny rekke 15, kapittel 5, s. 43-77. (16 s).
- © **Kaul, F.** 1995. Ships on Bronzes. In: Crumin-Pedersen, O. & Munch Thye, Birgitte, (reds). *The Ships as Symbols in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. PNM, Copenhagen 1995: 59 – 70 (7 s.).
- © **Kaul, F.** 2005: Hvad skete med den dødes sjæl? Sjælsforestillinger i Bronzealderen I: Goldhahn, J. (red): *Mellan sten och järn: 263-278*. (ca.12 s.)
- # **Kristiansen, K. & T. B. Larsson** 2005: *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations*. Kap. 1-2, og kap. 5-8. Cambridge University Press. (199 s).
- E Kristiansen, K. & T. B. Larsson,** 2007: The classical tradition strikes back. Reply to Comments on The Rise of Bronze Age Society from Gullög Nordquist and Helene Whittaker. *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 85-95. (7s)
- E Nordquist, G. & Whittaker, H.** 2007: Comments on Kristian Kristiansen and Thomas B. Larsson (2005): The Rise of Bronze Age Society. *Travels, Transmissions and Transformations, Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 75-84 (7 s)

- © **Skoglund, P. 2005:** Ideal och praktik- skeppssättningar i yngre bronsålder. I: Goldhahn, J. (red): *Mellan sten och järn:* 343-352. (Ca.12 s.)
- © **Sylvester, M. 2006:** Haugvikbåten fra Sømna – en plankebygd båt fra yngre bronsealder eller førromersk. *Viking* 2006, s. 91-106. (9 s)

JERNALDER

- E Bender Jørgensen, L. 2012.** The introduction of sails to Scandinavia: Raw materials, labour and land. In R. Berge, M. Jasinski & K. Sognnes (red): NTAG TEN, s. 173-83 (6 s).
- # **Crumlin-Pedersen, O. 2010:** *Archaeology and the Sea in Scandinavia and Britain* . Maritime culture of the north 3, Roskilde. 71-163. C. 45 sid. kjøpes. (finns også på bronsealder)
- © **Delaporta, K; Jasinski, M. E.; Søreide, F. 2006.** The Greek-Norwegian Deep-Water Archaeological Survey. *International Journal of Nautical Archaeology* 2006 ;Volum 35.(1) s. 79-87 (6 s.).
- E Gansum, T. 2004:** Role the Bones – from Iron to Steel. *Norwegian Archaeological Review* 37, 1, s. 41-57. (10 s).
- E Hedeager, L. 2007:** Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 1, s. 42-58. (10 s).
- E Hedeager, L. 2008:** Paradigm exposed: reply to Ulf Näsman. *Fornvännen* 103, 279-283. (4 s).
- E Herschend, F. 2009:** *The Early Iron Age in South Scandinavia. Social Order in Settlement and Landscape.* Uppsala Universitet. s. 13-286, 329-410 (ca 200 s). [e-bok]
- E Howard-Johnston, J. , Frands Herschend & Lotte Hedeager 2007:** Comments on Lotte Hedeager: Scandinavia and he Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 2, s. 199-207. (7 s)
- Müller-Wille 1995.** Boat Graves, Old and New Views. In: In: Crumin-Pedersen, O. & Munch Thye, Birgitte, (reds). *The Ships as Symbols in Prehistoric and Medieval Scandinavia.* PNM, Copenhagen 1995: 101-110 (5 s.).
- © **Näsman, U. 2008:** Scandinavia and the Huns. A source-critical approach to an old question. *Fornvännen* 2008/2, 111-118. (5 s)
- E Näsman, U. 2009:** Paradigm misused: a de-railed debate. *Fornvännen* 104, 45-47. (3 s).
- E Stenvik, L.F. 2003:** Iron Production in Scandinavian Archaeology. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 119-34. (10 s).
- © **Westerdahl, C. 1995:** Society and Sail. On symbols as specific social values and ships as catalysts of social units. I: O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Thye (red): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia.* (Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History I), Nationalmuseet: Copenhagen, s. 41-50. (6 s).

- © **Westerdahl, C.**:2008..Boats Apart. Building and Equipping an Iron Age and early-Medieval Ship in Northern Europe. *International Journal of Nautical Archaeology* 37.1: 17-31 (ca 10 s).
- © **Østmo, E.** 2003: Da nordboene lærte seg å ro. En teknologisk nyvinning for sjøfarten i tidlig jernalder. *Viking* 2003, s. 7-29. (11 s).

1510 s.

ARK2215 HISTORISK ARKEOLOGI I – ALLMENN VARIANT

15 sp

Dette emnet kan tas med to ulike spesialiseringer:

- *allmenn historisk arkeologi med tyngdepunkt på nordisk middelalder.*
- *maritim arkeologi*

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum. De kompendiedelene som er felles finnes i kompendiet for den allmenne varianten.

ALLMENT: (265 s.)

Bøker:

- # **Andrén, A.** (1997). *Mellan ting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna.* Symposium. Stockholm/Stehag. S. 11-45, 112-187 (111 s)
- # **Little, B.** (2007). *Historical Archaeology. Why the Past Matters.* Walnut Creek: Left Coast Press p. 13-133 (121 s.)

I kompendium:

- © **Westerdahl, C.** (2007). Fish and Ships. Towards a Theory of Maritime Culture. *Deutsches Schiffahrtsarchiv* 30 s. 191-236 (25 s.)

Elektronisk ressurs:

- E **Wallerström, T.** (*manus*), *Fortsättning följer? Tankar kring den norska medeltidsarkeologins utvecklingsmöjligheter.* (8 s.) Legges ut på It's learning.

MISJONSTIDENS ARKEOLOGI: (123 s.)

Bøker:

- # **Danbolt, G.** (2009). *Norsk kunsthistorie. Bilde og skulptur frå vikingatida til i dag.* 3:e uppl. Oslo: Det norske samlaget. s. 18-32 (15 s.) Kursorisk läsning.

I kompendium:

- © **Andrén, A.** (2002). Platsernas betydelse. Norrön ritual och kultplatskontinuitet. I K. Jennbert, A. Andrén & C. Raudvere (red.) *Plats och praxis. Studier av nordisk förkristen ritual*. Vägar till Midgård 2. Lund: Nordic Academic Press. s. 299-332 (24 s.)
- © **Anglert, M.** (2006). De tidigaste kristna kulthuset. I M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg (red.). *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 168-178 (11 s.)
- © **Brendalmo, J.** (2003). Kirker og sogn på den trønderske landsbygda ca. 1000-1600. I S. Imsen (red.) *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosprovinsens historie*. Senter for middelalderstudier, NTNU, Skrifter Nr. 15. Trondheim: Tapir Akademisk forlag. s. 233-252 (20 s.)
- © **Carver, M.** (2003). Introduction: Northern Europeans Negotiate their Future. I M. Carver (ed.) *The Cross Goes North. Processes of Conversion in Northern Europe AD 300-1300*. York: York Medieval Press. s. 3-12 (10 s.)
- © **Sellebold, B. J.** (2004). Trosskiftet og gravskikken i Norge: et spørsmål om kontinuitet. I J. V. Sigurdsson, M. Myking & M. Rindal (red.) *Religionsskiftet i Norden. Brytinger mellom nordisk og europeisk kultur 800-1200 e. kr.* Senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder. Skriftserie nr. 6. Oslo. s. 139-156 (18 s.)
- © **Skre, D.** (2004). Kristning, mission og konversion i Norges vikingtid. I N. Lund (red.) *Kristendomen i Danmark før 1050*. Roskilde: Roskilde museums forlag. s. 235-249 (15 s.)
- © **Söderberg, B.** (2006). Några perspektiv på kulturen i en härskarmiljö – Järrestad under yngre järnålder. I M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg (red.) *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 154-164 (11 s.)

STATSDANNELSE SOM HISTORISK-ARKEOLOGISK PROBLEM: (89 s.)

Bøker:

- # **Solberg, B.** (2003). *Jernaldren i Norge. 500 før Kristus til 1030 etter Kristus*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. s. 300-311 (12 s.) Kursorisk. Hele boka er pensum til ARK 1115.

I kompendium:

- © **Gustafsson, H.** (2000). *Gamla riken, nya stater. Statsbildning, politisk kultur och identitet under Kalmarunionens opplösingsskede 1512-1541*. Stockholm: Atlantis. s. 15-39 (25 s.)
- © **Iversen, F.** (2004). *Eiendom, makt og statsdannelse. Kongsgårder og gods i Hordaland i yngre jernalder og middelalder*. Bergen: Universitetet i Bergen. s. 6-37, 380-390 (43 s.)
- © **Sawyer, B. & Sawyer, P.** (2004). The Making of the Scandinavian Kingdoms. I W. Pohl (Hrg.) *Die Suche nach den Ursprüngen. Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Denkschriften, 322. band. Forschungen zur Geschichte des Mittelalters band 8*.

Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. s. 261-269 (9 s.)

”TO TAKE PLACE” – OM LANDSKAP, ROM OG MAKT: (90 s.)

I kompendium:

- © **Andersson, H.** (1995). Maktens landskap. I M. Mogren & J. Wienberg (red.) *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 19-23 (4 s.)
- © **Christophersen, A.** (2001). Bóndi, bæjamaðr, burghere. Om folk, hus og framveksten av urban identitet i norske byer ca 1000-1700. I A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg (red.) *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 51-61 (11 s.)
- © **Hansson, M.** (2011). *Medeltida borgar. Maktens hus i Norden*. Lund: Historiska media s. 175-201 (27 s.)
- © **Klackenberg, H.** (1986). Feodalism i Finnveden: biskop Henrik och Berga. I A. Andrén et. al. (red.) *Medeltiden och arkeologin. Festskrift till Erik Cinthio* Lund Studies in Medieval Archaeology 1. Stockholm: Almqvist & Wiksell. s. 339-356 (18 s.)
- © **Larsson, S. & Saunders, T.** (1997). Rummet, ordningen och arkitekturen – en social analys av ett medeltida maktcentrum. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr 1, 1996. s. 3-27 (25 s.)
- © **Leone, M.** (1984). Interpreting Ideology in Historical Archaeology: Using the Rules of Perspective in William Pacas Garden at Annapolis, Maryland. I D. Miller & C. Tilley (eds.) *Ideology, power and prehistory*. New Directions in Archaeology. Cambridge: Cambridge University Press. s. 25-34 (10 s.)

KIRKER, KLOSTRE OG BORGER SOM ARKEOLOGI: (239 s.; dog 101 s. kursorisk)

Bøker:

- # **Danbolt, G.** (2009). *Norsk kunsthistorie. Bilde og skulptur frå vikingatida til i dag*. 3:e uppl. Oslo: Det norske samlaget. s. 34-99 (66 s.) Kursorisk läsning.

I kompendium:

- © **Andersson, K. & Hildebrand, A.** (1988). *Byggnadsarkeologisk undersökning. Det murade huset*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 9-12 (4 s.)
- © **Eriksson, A.-L.** (1995). *Maktens boningar. Norska riksborgar under medeltiden*. Lund Studies in Medieval Archaeology 14. Stockholm: Almqvist & Wiksell. s.111-166. (56 s.). Kursorisk läsning.
- © **Lidén, H.-E.** (1993). Norsk klosterarkeologi – en forskningshistorisk oversikt. *Hikuin* 20. s. 65-74 (10 s.)
- © **Mogren, M.** (1995). Borgforskning förr och nu. I M. Mogren & J. Wienberg (red.) *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 24-30 (7 s.)

- © **Olsen, R.** (1996). *Borger i Danmark*. København: Fremad. s. 11-27 (17 s.)
- © **Jonsson, K.** (2009). Bodily Dimensions in Medieval Burials. On Age and Gender Structures in Socially Stratified Churchyards. I E. Regner, et. al (reds). *From Ephesos to Dalecarlia. Reflections on Body, Space and Time in Medieval and Early Modern Europe*. Museum of National Antiquities, Stockholm. Studies 11/Stockholm Studies in Archaeology 48. p. 119-139 (21 s.)
- © **Nilsson, I.-M.** (2003). Härskarsymbol och högsäte – om betydelsen av västmarkeringar i romanska kyrkor. *Meta. Medeltidsarkeologiskt tidskrift*. Nr. 1 2003. 31-46 (16 s.)
- © **Svensson, E. & Pettersson, S.** (2008). Att bo på en medeltida borg: hushåll, livsstil och rumslig ordning. *Bebyggelsehistorisk tidskrift* nr. 56 s. 56-69 (14 s.)
- © **Wienberg, J.** (2006). Kirkearkæologi – fra stil til kulturarv. *Meta. Medeltidsarkeologiskt tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 19-26 (8 s.)

E-ressurs:

- E **Lunde, Ø.** (1987). Klosteranleggene. *Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring. Årsbok 1987*. Oslo. s. 85-119 (35 s., egentligen c:a 20 s.) OBS: Kursorisk läsning.
<http://www.katolsk.no/artikler/middelalderkloster>

MELLOM BYTTEHANDEL OG KAPITALISME. OM

VAREUTVEKSLINGENS ARKEOLOGI: (93 s.)

I kompendium:

- © **Carelli, P.** (2004). Den medeltida staden som monetär arena – exemplet Lund. I S. Bitsch Christensen (red.) *Middelalderbyen*. Danske Bystudier 1. Århus: Aarhus Universitetsforlag s. 63-75 (13 s.)
- © **Carroll, L.** (2002). Consumer choice. I C. E. Orser (ed.) *Encyclopedia of historical archaeology*. London & New York. s. 126-129 (4 s.)
- © **Gustin, I.** (2001). "...och här strömmade den köplystna befolkningen samman"? I A. Andréén, L. Ersgård & J. Wienberg (red.) *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 301-310 (10 s.)
- © **Johnson, M.** (1996). *An Archaeology of Capitalism*. Oxford: Blackwell publishers. s. 202-212 (11 s.)
- © **Molaug, P. B.** (2006). Håndverk i middelalderens Oslo. I H. Glørstad, B. Skar & D. Skre (red.) *Historien i forhistorien. Festskrift til Einar Østmo på 60-årsdagen*. Oslo: Kulturhistorisk museum. Universitetet i Oslo. Skrifter nr. 4. s. 349-361 (13 s.)
- © **Roslund, M.** (1995). Tools of Trade. Spatial Interpretations of Trade activities in Early Medieval Sigtuna. *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska museum, New Series* 10. s. 145-157 (13 s.)

- © **Scarlett, T. J.** (2002). Consumption. I C. E. Orser (ed.) *Encyclopedia of historical archaeology*. London & New York. s. 129-132 (4 s.)
- © **Skre, D.** (2007). Towns and Markets, Kings and Central Places in South-western Scandinavia c. AD 800-950. I D. Skre (ed.) *Kaupang in Skiringssal*. Kaupang Excavation Project. Publication Series, Volume 1. Norske Oldfunn XXII. Aarhus: Aarhus University Press. s. 445-469 (25 s.)

KOLONISERING OG ANNEN EKSPANSJON. ARKEOLOGI I

”MARGINALOMRÅDENE”: (106 s.)

Bøker:

- # **Narmo, L. E.** (2005). Teknologi, ideologi og ritualer i jernvinna – perspektiver fra ”moen mot fjellet”. I K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare (red.) ”*Utmarkens grøde*”. *Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 139-151 (13 s.)
- # **Svensson, E.** (2005). Utmark som landskap. I K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare (red.) ”*Utmarkens grøde*”. *Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 125-134 (10 s.)

I kompendium:

- © **Baug, I.** (2005). Who owned the products? Production and exchange of quernstones, Hyllestad in Sogn, Western Norway. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) ’*Utmark*’. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 99-107 (9 s.)
- © **Bertelsen, R.** (2005). The Sea as ’innmark’ or ’utmark’. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) ’*Utmark*’. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 21-28 (8 s.)
- © **Bertelsen, R.** & Lamb, R. G. (1995). Settlement Mounds in the North Atlantic. I C. E. Batey, J. Jesch & C. D. Morris (eds.) *The Viking Age in Caithness, Orkney and the North Atlantic*. Select Papers from the proceedings of the Eleventh Viking Congress..1989. Edinburgh: Edinburgh University press. s. 544-552 (9 s.)
- © **Holm, I.** (2007). Forvaltning av agrare kulturminner i utmark. I J. Zehetner & L. Forsberg (red.) UBAS Universitetet i Bergen Arkeologiske skrifter Nordisk 4. Bergen. s. 31-38 (8 s.)
- © **Jasinski, M. E.** (1997). European commercial Arctic Whaling reconsidered – Archaeological Data. I G. De Boe & F. Verhaege (eds.) *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Papers of the ”Medieval Brügge 1997”. Conference 3. s. 119-129. (11 s.)
- © **Mikkelsen, E.** (1994). *Fangstprodukter i vikingtidens og middelalderens økonomi. Organiseringen*

av massefangst av villrein i Dovre. Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke. Nr. 18. Oslo. s. 175-178 (4 s.)

- © **Steinsland, G.** (2005). The Iron Age Worldview and the Concept of 'Utmark'. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 137-146 (10 s.).
- © **Sørheim, H.** (1997). The origin of Commercial Fisheries and the Trade of Stockfish in the northern part of Western Norway. I G. De Boe & F. Verhaege (eds.) *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Papers of the "Medieval Brügge 1997". Conference 3. s.107-116 (10 s.)
- © **Wallerström, T.** (1997). Hur och varför blev Norrbotten "svenskt"? *Populär arkeologi* 1997:3. s. 24-26 (3 s.)
- © **Øye, I.** (2005). Introduction. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 9-19 (11 s.)

BYEN SOM HISTORISK-ARKEOLOGISK FORSKNINGSFELT: (265 s)

Bøker:

- # **Christophersen, A. & Nordeide, S. W.** (1994). *Kaupangen ved Nidelva. 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på Folkebibliotekstomten i Trondheim 1973-1985*. Riksantikvarens skrifter nr. 7. Oslo. Riksantikvaren. s. 11-38, 263-292 (58 s.)
- # **Helle, K., Eliassen, F.-E., Myhre, J. E. & Strugu, O. S.** (2006). *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*. Oslo: PAX Forlag A/S. s. 9-19, 41-88 (58 s)

I kompendium:

- © **Andrén, A.** (1998). Från antiken till antiken. Urbana tankar i Skandinavien före 1700. I S. Thorman, & M. Hagdahl (red.) *Staden – himmel eller helvete. Tankar om människan i staden*. Stockholm. S. 142-184 (43 s).
- © **Anglert, M. & Larsson, S.** (2008). Landskapets urbanitet och urbanitetens landskap. I H. Andersson, G. Hansen & I. Øye (red.) *De første 200 årene – nytt blick på 27 skandinaviske middelalderbyer*. Bergen: UBAS – Universitetet i Bergen Arkeologiske Skrifter. Nordisk 5. s. 303-320 (18 s.)
- © **Bertelsen, R.** (2009). Vågar, en kortlevd by eller et urbant fiskevær? I J. Brendalsmo, F-E. Eliassen & T. Gansum (red.) *Den urbane underskog*. Oslo: Novus forlag s. 199-211 (12 s.)
- © **Brendalsmo, J., Eliassen, F.-E. & Gansum, T.** (2009). Den urbane underskog. I J. Brendalsmo, F-E. Eliassen & T. Gansum. *Den urbane underskog*. Oslo: Novus forlag s. 7-18 (12 s.)
- © **Hansen, G.** (2008). Konger og byfolk i det eldste Bergen – Byoppkomst i et aktørperspektiv. I H.

Andersson, G. Hansen & I. Øye (red.) *De første 200 årene – nytt blikk på 27 skandinaviske middelalderbyer*. Bergen: UBAS – Universitetet i Bergen Arkeologiske Skrifter. Nordisk 5. s. 15-37 (23 s.)

- © **Molaug, P. B.** (2008). Oslo blir by - Fra 1000 til 1200. I H. Andersson, G. Hansen & I. Øye (red.) *De første 200 årene – nytt blikk på 27 skandinaviske middelalderbyer*. Bergen: UBAS – Universitetet i Bergen Arkeologiske Skrifter. Nordisk 5. s. 73-90 (18 s.)
- © **Thomasson, J.** (2006). Byggnadskulturen, stadsrummet och borgerskapet. I S. Larsson (red.) *Liljan. Om arkeologi i en del av Malmö*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 171-193 (23 s.)

KULTURLANDSKAPETS TRANSFORMASJONER: (149 s.)

Bøker:

- # **Høeg, H. I.** (2005). Den pollenanalytiske metoden og lokaliteter hvor det er utført pollenanalytiske undersøkelser. I K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare (red.) *Varia 59. "Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråffjellområdet, Østerdalen. Gråffjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 27-37 (10 s.)
- # **Øye, I.** (red.) (2002). Vestlandsgården – fire arkeologiske undersøkelser. Havrå – Grinde – Lee – Ormelid. *Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen 8*. Bergen. s. 7-72 (66 s.)

I kompendium:

- © **Hansson, A. et. al.** (2005). *Agrarkris och ödegårdar i Jämtland*. Östersund: Jamtli förlag. s. 146-152 (7 s.)
- © **Lillehammer, A.** (1999). Farm and village, the problem of nucleation and dispersal of settlement – seen from a Norwegian perspective. I C. Fabeck & J. Ringtved (eds.) *Settlement and Landscape*. Aarhus: Aarhus University Press s. 131-137 (7 s.)
- © **Schmidt Sabo, K.** (2004). Vem behövde en by? Strategier, förändring och bybildning under den tidiga medeltiden. I P. Carelli, L. Hermansson & H. Sanders (red.) *Individ, kollektiv och individuella mönster i medeltidens Danmark*. Göteborg: Makadam förlag. s. 100-108 (9 s.)

SAKER OG TING: (75 s.)

Bøker:

- # **Roslund, M.** (2005). *Människor & Ting. Perspektiv på medeltidens materiella kultur*. Kompendium utg. vid Inst. För arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. S. 1-65 (65 s.)

I kompendium:

- © **Egan, G.** (2009). Material Concerns: The State of Post-Medieval Find Studies. I A. Horning & M. Palmer (eds.) *Crossing Paths or Sharing Tracks? Future directions in the archaeological study of post-1550 Britain and Ireland*. Woodbridge: Boydell & Brewer Ltd. s. 273-282 (10 s.)

INDUSTRIARKEOLOGI: (9 s.)

I kompendium:

- © **Nevell, M.** (2009). People versus Machines or People and Machines. Current Research Directions within British Post-medieval and Industrial Archaeology. I A. Horning & M. Palmer (eds.) *Crossing Paths or Sharing Tracks? Future directions in the archaeological study of post-1550 Britain and Ireland*. Woodbridge: Boydell & Brewer Ltd. s. 31-39 (9 s.)

GENUSARKEOLOGI: (9 s.)

I kompendium:

- © **Altenberg, K.** (1999). Kvinnan, mannen, härden och plögen – om könsrollsmönster i de medeltida bosättningarna på Dartmoor och Bodmin Moore, England. I C. Caesar et. al. (red.) *Han hon den det. Att integrera genus och kön i arkeologi*. University of Lund, Institute of Archaeology, Report Series No. 65. Lund: Arkeologiska institutionen och historiska museet. S. 26-34. (9 s.)

NYERE FORSKNINGSRETNINGER I NORDISK HISTORISK ARKEOLOGI:

(115 s.)

I kompendium:

- © **Aronsson, K.-Å.** (2005). Arkeologiska och paleoekologiska undersökningar av renskötarboplatser. I O. Andersen (red.) *Fra villreinjakt til reindrif*. Tjålarájdde/Skriftserie nr. 1 Drag: Árran lulesamisk senter. s. 109-120 (12 s.)
- © **Berglund, J.** (2006). The Nature of Focal Places. I J. Arneborg & B. Grønnow (eds.) *Dynamics of Northern Societies*. Studies in Archaeology & History Vol. 10. Copenhagen: the National Museum. s. 407-414 (8 s.)
- © **Bodin, S. et. al.** (2007). Familjen Granquist på Pinoberget – materiell kultur i en backstuga. I S. Welinder (red.) *Torpens arkeologi*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 173-198 (26 s.)
- © **Karlsson, N.** (2004). Soil Studies and Historical Archaeology. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 12. s. 105-119 (15 s.)
- © **Knarrström, A.** (2006). Den okände soldatens okända grav – arkeologin om historiska slagfältsgrovar. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 31-51 (21 s.)
- © **Lindholm, K.** (2009). Resandebosättningen i Snarsmon under utgrävning. *Populär arkeologi* 2009:2. s. 28-29 (2 s.)

- © **Piccini, A. & Holtorf, C.** (2009). Introduction: Fragments from a Conversation about Contemporary Archaeologies. I C. Holtorf & A. Piccini (eds.) *Contemporary Archaeologies. Excavating Now*. Frankfurt am Main: Peter Lang. s. 9-25 (17 s.)
- © **Regner, E.,** (2010). Arkeologi i vansinnets gränsland. Modernitet och arkeologi i Vadstena hospital. I A. Lihammer & J. Nordin, (red.) *Moderitetens materialitet. Arkeologiska perspektiv på det moderna samhällets framväxt*. The Museum of National Antiquities, Stockholm Studies 17. s. 167-179 (13 s.)
- © **Svensson, E.** (2001). Bebyggelseämningar från modern tid – massmaterial eller individuella historier? *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 353-359 (7 s.)

E-ressurs:

- E: **Lundquist, K.** (2006). Rekonstruktionen av Tycho Brahes trädgård. I J. Haas & H. Romanus (red.) *Från tro till vetande? Trädgårdsarkeologi vid Nydala kloster*. Seminarierapport 1, Nydala den 3 maj 2004. Jönköping: Jönköpings läns museum. s.10-16 (7 s.) (Kan hämtas som pdf-dokument på hemsida www.nydalaklostertradgard.se)

I alt 1641 s.

ARK2215 HISTORISK ARKEOLOGI I – MARITIM VARIANT

15 sp

Dette kurset kan tas med to ulike spesialiseringer:

- *allmenn historisk arkeologi med tyngdepunkt på nordisk middelalder.*
- *maritim arkeologi*

Undervisningen er felles, likeså mesteparten av pensum. Kompendiedelene som er felles finnes i kompendiet for den allmenne varianten.

#: Fås kjøpt som bok.

E: Finnes i e-format.

©: Finnes i kompendium for allmenn variant.

©: Finnes i kompendium for maritim variant.

ALLMENT: (240 s.)

Andrén, A. (1997). *Mellan ting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna*.

Symposion. Stockholm/Stehag. S. 11-45, 112-187 (111 s)

Little, B. (2007). *Historical Archaeology. Why the Past Matters*. Walnut Creek: Left Coast Press p. 13-133 (121 s.)

E **Wallerström, T.** (*manus.*) Fortsättning följer? Tankar kring den norska medeltidsarkeologins utvecklingsmöjligheter. (8 s.) Kommer på It's learning.

KOMMUNIKASJON – TEKNOLOGI - INFRASTRUKTUR/ KULTURLANDSKAP

(111+100 s.)

- © **Bill, J.** (1999). Fra vikingskib til bondeskude. Middelalderens almuesøfart under lup. Särtryck ur *Nationalmuseets Arbejdsmark 1999*: 171-185. (c 10 s.)
- © **Crumlin-Pedersen, O.** (1991). Ship Types and Sizes AD 800-1400. I O. Crumlin-Pedersen (ed.) *Aspects of Maritime Scandinavia AD 200-1200*: 69-82. Vikingskibshallen, Roskilde. (c. 4 s.)
- © **Crumlin-Pedersen, O.** (2000). To be or not to be a cog. The Bremen Cog in perspective. *The International Journal of Nautical Archaeology* 29.2: 230-246. (10 pps.)
- © **Ilves, K.** (2004). The seaman`s perspective in landscape archaeology. Landing sites on the maritime cultural landscape. *Estonian Journal of Archaeology. Special issue on maritime landscapes 8/2, 2004*: 163-177. (10 pps.)
- © **Long, P. O.** (2002). *Technology and Society in the Medieval centuries. Byzantium, Islam and the West, 500-1300*. Washington, DC: Society for the history of Technology and the American Historical Association. s. 1-101 (/mindre än!/101 s.)
- © **Ulriksen, J.** (1998). *Anløbspladser. Besejling of bebyggelse i Danmark mellem 200 og 1100 e.Kr.*: 196-231. Roskilde. Vikingskibshallen. 30 s.
- © **Westerdahl, C.** (1992). The maritime cultural landscape. *IJNA Vol 21/1*: 5-14. London. (7 s.)
- © **Westerdahl, C.** (1993). Medeltida ortnamn. En översikt över system och former i det maritima kulturlandskapet längs Norrlandskusten. I I. Svensson et. al. (red.) *Bottnisk Kontakt VI*: 86-95. Gävle. (c. 5 s.)
- © **Westerdahl, C.** (1995). Traditional zones of transport geography in relation to ship types. I: Olsen, O./ Skamby Madsen, J./ Rieck, F. (eds): *Shipshape. Essays for Ole Crumlin-Pedersen*: 213-230. Roskilde. (C 10 s.)
- © **Westerdahl, C.** (2007). The Relationship between Land Roads and Sea Routes in the Past- Some Reflections. *Deutsches Schifffahrtsarchiv* 29, 2006: 59-114. (c 24 s.)
- © **Westerdahl, C.** (2008). Fish and Ships. Towards a Theory of Maritime Culture. *Deutsches Schifffahrtsarchiv* 30, 2007: 191-236. (c 25 s.)

KOGNITIVT LANDSKAP (34 s)

- © **Parker, A.J.** (2001). Maritime Landscapes. In: *Landscapes 2001*: pps 22-41. (c. 12 s.)
- © **Westerdahl, C.** (2002). The ritual landscape at sea. I K. Krueger & C.O (Eds): 2002. *Maritime Archäologie heute. Maritime Archaeology Today*. Third International Marine Archaeological Conference of the Baltic Sea Area (2001): 51-72. Rostock. (22 s.)

STATSDANNELSE SOM HISTORISK-ARKEOLOGISK PROBLEM (87 s.)

- © **Gustafsson, H.** (2000). *Gamla riken, nya stater. Statsbildning, politisk kultur och identitet under Kalmarunionens upplösingsskede 1512-1541*. Stockholm: Atlantis. s. 15-39 (25 s.)
- © **Iversen, F.** (2004). *Eiendom, makt og statsdannelse. Kongsgårder og gods i Hordaland i yngre jernalder og middelalder*. Bergen: Universitetet i Bergen. s. 6-37, 380-390 (43 s.)
- © **Sawyer, B. & Sawyer, P.** (2004). The Making of the Scandinavian Kingdoms. I W. Pohl (Hrg.) *Die Suche nach den Ursprüngen*. Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Denkschriften, 322. band. Forschungen zur Geschichte des Mittelalters band 8. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. s. 261-269 (9 s.)
- # **Solberg, B.** (2003). *Jernalderna i Norge. 500 før Kristus til 1030 etter Kristus*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. s. 300-311 (12 s.). **Kursorisk**. Hele boka er pensum til *ARK1115!*
- © **Westerdahl, C.** (1995). Statsbildningsprocess och medeltida transportstrukturer. I L. Grundberg, P. Nykvist (red): *"En norrlandsbygd möter yttervärlden."* *Styreholmsprojektets medeltidssymposium på Høla folkhögskola 26-28/6 1992*: 145-160. Härnösand. (c 10 s).

BEFESTNINGER (12 s):

- © **Crumlin-Pedersen, O.** (1986). Ship Finds and Ship blockages AD 800-1200. I K. Kristiansen (ed.) *Archaeological Formation Processes. The Representativity of Remains of Danish Prehistory*: 215-228 (c 12 s).

MELLOM BYTTEHANDEL OG KAPITALISME. OM VAREUTVEKSLINGENS

ARKEOLOGI (98 s.)

- © **Carelli, P.** (2004). Den medeltida staden som monetär arena – exemplet Lund. *Middelalderbyen*. Danske Bystudier 1. Århus: Aarhus Universitetsforlag s. 63-75 (13 s.)
- © **Carroll, L.** (2002). Consumer choice. I C. E. Orser (ed.) *Encyclopedia of historical archaeology* London & New York. s. 126-129 (4 s.)
- © **Crumlin-Pedersen, O.** (1999). Ships as indicators of trade in Northern Europe 600-1200. I Jan Bill (red.) *The Maritime Topography of the Medieval Town*. PNM Studies in Archaeology & History Vol. 4: 11-20. Nationalmuseet, Copenhagen. 5 s.
- # **Ellmers, D.** (1972) (1984). *Frühmittelalterliche Handelsschiffahrt im Mittel und Nordeuropa*. Offa-Bücher. Neumünster. 74 bildesider/ illustrasjoner. **Finnes for korttidsutlån på Gunnerusbiblioteket.**
- © **Gustin, I.** (2001). "...och här strömmade den köplystna befolkningen samman"? I A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg (red.) *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 301-310 (10 s.)

- © **Johnson, M.** (1996). *An Archaeology of Capitalism*. Oxford: Blackwell publishers. s. 202-212 (11 s.)
- © **Molaug, P. B.** (2006). Håndverk i middelalderens Oslo. I H. Glørstad, B. Skar & D. Skre (red.) *Historien i forhistorien. Festskrift til Einar Østmo på 60-årsdagen*. Oslo: Kulturhistorisk museum. Universitetet i Oslo. Skrifter nr. 4. s. 349-361 (13 s.)
- © **Roslund, M.** (1995). Tools of Trade. Spatial Interpretations of Trade activities in Early Medieval Sigtuna. *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska museum, New Series* 10. s. 145-157 (13 s.)
- © **Scarlett, T. J.** (2002). Consumption. I C. E. Orser (ed.) *Encyclopedia of historical archaeology* London & New York. s. 129-132 (4 s.)
- © **Skre, D.** (2007). Towns and Markets, Kings and Central Places in South-western Scandinavia c. AD 800-950. I D. Skre (ed.) *Kaupang in Skiringssal*. Kaupang Excavation Project. Publication Series, Volume 1. Norske Oldfunn XXII. Aarhus: Aarhus University Press. s. 445-469 (25 s.)

KYSTARKEOLOGI (71 s.)

- © **Baug, I.** (2005). Who owned the products? Production and exchange of quernstones, Hyllestad in Sogn, Western Norway. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) *'Utmark'. The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 99-107 (9 s.)
- © **Bertelsen, R.** (1997). Kystfolket i jernalder og middelalder. Fiskerbønder eller bondefiskere? I H. Sørheim (red): *Arkeologi og kystkultur: 6-15*. Ålesund. (9 s.)
- © **Bertelsen, R. & Lamb, R. G.** (1995). Settlement Mounds in the North Atlantic. I C. E. Batey, J. Jesch & C. D. Morris (eds.) *The Viking Age in Caithness, Orkney and the North Atlantic*. Select Papers from the proceedings of the Eleventh Viking Congress..1989. Edinburgh: Edinburgh University press. s. 544-552 (9 s.)
- © **Bertelsen, R. & Nielssen A. R.** (2003). FCN. Fishing Communities of the North AD 800-1800. *Fiskerihistorisk årbok*. s. 381-383 (3 s.)
- © **Bertelsen, R.** (2005). The Sea as 'innmark' or 'utmark'. I I. Holm, S. Innselset & I. Øye (eds.) *'Utmark'. The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 21-28 (8 s.)
- © **Jasinski, M. E.** (1997). European commercial Arctic Whaling reconsidered – Archaeological Data. I G. De Boe & F. Verhaege (eds.) *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Papers of the "Medieval Brügg 1997". Conference 3. s. 119-129. (11 s.)
- © **Marøy Hansen, A.** (1997). Maritime perspektiv på kvernsteinproduksjonen I Hyllestad, Ytre Sogn. I H. Sørheim (red) *Arkeologi og kystkultur: 6-15*. Sunnmøre Museum, Ålesund. (4 s.)
- © **Sørheim, H.** (1997). The origin of Commercial Fisheries and the Trade of Stockfish in the northern

part of Western Norway. I G. De Boe & F. Verhaege (eds.) *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Papers of the "Medieval Brügge 1997". Conference 3. s.107-116 (10 s.)

- © **Wallerström, T.** (1997). Hur och varför blev Norrbotten "svenskt"? *Populär arkeologi* 1997:3. s. 24-26 (3 s.)
- © **Westerdahl, C.** (1996). En bortglömd värld i utskären- natthamnar i Bottniska viken. Om Nyströms seglingsbeskrivning 1788. I B.Wännström (red.) *Bottnisk Kontakt VIII*: 115-121 (med facsimile av Nyström 1825: 122-130). Piteå 1996. (c 5 s.)

BYENS HAVN SOM HISTORISK-ARKEOLOGISK FORSKNINGSFELT (183 s)

- © **Bertelsen, R.** (2009). Vågar, en kortlevd by eller et urbant fiskevær? I J. Brendalsmo, F-E. Eliassen & T. Gansum (red.) *Den urbane underskog*. Oslo: Novus forlag s. 199-211 (12 s.)
- © **Bill, J.** (1999). Port topography in medieval Denmark. I J. Bill (red): *The Maritime Topography of the Medieval Town*. PNM Studies in Archaeology & History Vol. 4: 251-261. Nationalmuseet, Copenhagen. (6 s.)
- © **Brendalsmo, J. Eliassen, F.-E. & Gansum, T.** (2009). Den urbane underskog. I J. Brendalsmo, F-E. Eliassen & T. Gansum (red.) *Den urbane underskog*. Oslo: Novus forlag s. 7-18 (12 s.)
- # **Christoffersen, A. & Nordeide, S. W.** (1994). *Kaupangen ved Nidelva. 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på Folkebibliotekstomten i Trondheim 1973-1985*. Riksantikvarens skrifter nr. 7. Oslo. Riksantikvaren. s. 11-38, 263-292 (58 s.)
- # **Helle, K., Eliassen, F.-E., Myhre, J. E. & Stugu, O. S.** (2006). *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*. Oslo: PAX Forlag A/S. s. 9-19, 41-88 (58 s)
- © **Herteig, A. E.** (1981). The medieval harbour of Bergen. I *Waterfront archaeology in Britain and Northern Europe*. CBA Research Report No 41(80-87. pps.)
- © **Hocker, F. M.** (1999). Technical and organizational development in European shipyards 1400-1600. I J. Bill (red) *The Maritime Topography of the Medieval Town*. PNM Studies in Archaeology & History Vol. 4: 21-32. Nationalmuseet, Copenhagen.
- © **Jasinski, M. E.** (2004). Kings Øystein`s harbour at Agdenes. I *Encyclopaedia of Underwater Archaeology-The Vikings: Conquerors, Traders and Pirates*. Periplus Publishing London Inc. 5 pps.
- © **Marsden, P.** (1981). Early shipping and waterfronts of London. I *Waterfront archaeology in Britain and Northern Europe*. CBA Research Report No 41, s. 10-16. (6 s)
- © **McGrail, S.** (1991). Medieval boats, ships, and landing places. I *Waterfront archaeology in Britain and Northern Europe*. CBA Research Report No 41, s 17-23. (6 s)

SAKER OG TING (276 s.)

- © **Berglund, B.** (2007). Handel og markedsorientert fiske. I: samme: Alstahaug på Helgeland 1000-1750: 85-217-10 (c 20 s)
- © **Egan, G.** (2009). Material Concerns: The State of Post-Medieval Find Studies. I A. Horning & M. Palmer (eds.) *Crossing Paths or Sharing Tracks? Future directions in the archaeological study of post-1550 Britain and Ireland*. Woodbridge: Boydell & Brewer Ltd. s. 273-282 (10 s.)
- © **Nævestad, D.** (1998). Lokaliserte middelaldervrak i Østnorge. Oversikt og status for kyststrekningen fra svenske grænsen til Rogaland. I *Norsk Sjøfartsmuseum*. Årbog 1998: 159-207. (49 s.)
- # **Redknapp, M.** (ed). Artefacts from Wrecks. Dated assemblages from the Late Middle Ages to the Industrial Revolution. Oxbow Monograph 84. Oxford. 230 s-98 (132 s). **Finnes for korttidsutlån på Gunnerusbiblioteket.**
- # **Roslund, M.** (2005). *Människor & Ting. Perspektiv på medeltidens materiella kultur*. Kompendium utg. vid Inst. För arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. S. 1-65 (65 s.)

INDUSTRIARKEOLOGI (9 s)

- © **Nevell, M.** (2009). People versus Machines or People and Machines. Current Research Directions within British Post-medieval and Industrial Archaeology. I A. Horning & M. Palmer (eds.) *Crossing Paths or Sharing Tracks? Future directions in the archaeological study of post-1550 Britain and Ireland*. Woodbridge: Boydell & Brewer Ltd. s. 31-39 (9 s.)

GENSUARKEOLOGI (9 s+6=15 s.)

- © **Altenberg, K.** (1999). Kvinnan, mannen, härden och plögen – om könsrollsmönster i de medeltida bosättningarna på Dartmoor och Bodmin Moore, England. I C. Caesar et. al. (red.) *Han hon den det. Att integrera genus och kön i arkeologi*. University of Lund, Institute of Archaeology, Report Series No. 65. Lund: Arkeologiska institutionen och historiska museet. S. 26-34. (9 s.)
- © **Ransley, J.** (2005). Boats are for boys: queering maritime archaeology. I *World Archaeology Vol 37 (4)*: 621-628. (c 6 s.)

NYERE FORSKNINGSRETNINGER I NORDISK HISTORISK ARKEOLOGI (82 s.)

- © **Berglund, J.** (2006). The Nature of Focal Places. I J. Arneborg & B. Grønnow (eds.) *Dynamics of Northern Societies*. Studies in Archaeology & History Vol. 10. Copenhagen: the National Museum. s. 407-414 (8 s.)
- © **Karlsson, N.** (2004). Soil Studies and Historical Archaeology. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 12. s. 105-119 (15 s.)

- © **Nymoen, Pål.** (2008). Boats for Rivers and Mountains. Sources for New Narratives about River Travel? I *International Journal of Nautical Archaeology* 37:1: 3-16., (c 8 s.)
- E **Selsing, L et al.** (2005). Fra Galta til Geitungen: Kystkultur og fjæresteinarkeologi i Sørvest-Norge. *AmS-Nett nr 7*. Stavanger. 96 s. 7-92= 44 s. E-bok.
- © **Svensson, E.** (2001). Bebyggelselämningar från modern tid – massmaterial eller individuella historier? I A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg (red.) *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 353-359 (7 s.)
- I alt ca 1307 s.**

ARK2220 FELTARKEOLOGISK METODE II

15 sp

- # Fås kjøpt som bok
 © Finnes i kompendium

FELTUNDERSØKELSER

- Collis, J.** 2001: *Digging Up The Past. An Introduction to Archaeological Excavation*. Gloucesterchire. s 2–174. 92 sider
- Harris, E. C.** 1989: *Principles of archaeological stratigraphy*. London, s. 1–39. 33 sider
- Løken, T., Pilø, L. & Hemmendorff O.** 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser*. Stavanger. s 8–92. 84 sider

Eksempelstudier:

- © **Als Hansen, B.** (1990). Arkæologiske undersøgelser i Gundsømagle kirke 1988. Kirens indre fra o. 1100 til vore dage. *Hikuin 17*, Højbjerg. S. 33-47 (15 s.)
- # **Bergsvik, K. A.** 2002. *Arkeologiske undersøkelser ved Skatestraumen. Bind 1*. Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen. Bergen Museum, Universitetet i Bergen. Bergen. s. 9–22, 103–136, 158–239, 275 –317. 106 sider
- E **Banning, E.B.** 2002. Interpreting Radiocarbon Dates. I: Jochim, M.A. (ed.) *The Archaeologist's Laboratory. Interdisciplinary Contributions to Archaeology*. S. 265-275. (10s.)
- # **Finstad, E.** 2009. Bygge- og ildstedsskikk på landsbygda i Sørøst-Norge i middelalder. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse*. Varia 71. Oslo. s. 111-126 (15 s.)
- # **Gjerpe, L. E. (red.)** 2005. *Gravfeltet på Gulli*. Varia nr 60, Oslo, s. 2–167. 90 sider
- © **Grenne, T. og Meyer, G.** 2010. Kvennfjellet i Selbu. *Trondhjem Turistforenings årbok 2009*. S 67-94. (27 s)
- © **Hedvall, R.,** 2002. Bebyggelse i staden. I: R. Hedvall m.fl. (red.) *Arkeologi i Vadstena. Nya*

- resultat med utgångspunkt i undersökningarna i stadsdelen Sanden. Riksantikvarieämbetet. Arkeologiska undersökningar. Skrifter 46. Stockholm. s. 17-65 (48 s.)
- © **Helberg, B. H.** 2010. Kvernsteinsindustri i vikingtid og tidlig middelalder i Saltdal kommune Nordland fylke. *Viking 2010*. S 103-120. (17 s.)
- © **Heldal, T & Meyer, G.** 2011. The rise and fall of the Hyllestad millstone quarry landscape, Western Norway. *Bread for the People: The Archaeology of Mills and Milling. Proceedings of a Colloquium in the British School at Rome 4th-7th November 2009*. University of Southampton. Series in Archaeology No. 3. s. 325-340. (14 s.)
- # **Hesjedal, A., M. Ramstad, A. R. Niemi** 2009. *Undersøkelsene på Melkøya. Melkøya prosjektet – Kulturhistoriske registreringer og utgravninger 2001 og 2002*. Tromsø 36, Tromsø museum, Universitetet i Tromsø, Tromsø. Innledning (V–XVII) og Kap. 2: Undersøkelsene på Kilden, s. 105–160. (31 s)
- E Larsson, S.**, 2003. Handledning till stratigrafisk dokumentation och tolkning. Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar. Stockholm (43 s.)
- E Malainey, M. E.** 2010: *A Consumer's Guide to Archaeological Science*. Manuals in Archaeological Method, Theory and Technique. Springer Science+Business Media. Kap. 8 Radiocarbon Dating. S.91-108. (17s.)
- # **Martens, V. V.**, 2009. Vassås-prosjektet. Et ødegårdsanlegg på Gran nordre, Hof kommune, Vestfold. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse*. Varia 71. Oslo. s. 175-189 (14 s.)
- © **McLees, C.**, 1993. Fragmenter av en klosterkirke. Nye utgravninger i Nidarholm klosterkirke, Munkholmen ved Trondheim. *Hikuin 20*. Høybjerg. s. 83-92 (10 s.)
- # **Meling, T.** 2008. Lok 36 – Håhaugane. Aktivitets og bosetningsspor fra senmesolitikum–yngre jernalder. I Bjerck, H. B. (red.), L. I. Åstveit, T. Meling, J. Gundersen, G. Jørgensen & S. Normann, *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser Ormen Lange Nyhamna, 197–216*. Trondheim Tapir Akademisk Forlag. 8 sider
- # **Meling, T.** 2008. Lok 56 – Håsandén. Bosetningsspor og dyrkningsspor fra bronsealder og førromersk jernalder. I Bjerck, H. B. (red.), L. I. Åstveit, T. Meling, J. Gundersen, G. Jørgensen & S. Normann, *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser Ormen Lange Nyhamna, 323–334*. Trondheim : Tapir Akademisk Forlag. 6 sider
- © **Nordeide, S. W.** 2003. Maktens sete- bispegård og festningsanlegg. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosproveniensen historie*. Senter for middelalderstudier, NTNU. Skrifter Nr. 15. S. 401-423. 22. s.
- # **Olsen, J.**, 2009. Middealderens trebygninger – spor vi kan forvente å finne. I: J. Martens, V. V. Martens & K. Stene (red.) *Den tapte middelalder? Middelalderens sentrale landbebyggelse*. Varia 71. Oslo. s.127-136 (10 s.)

- © **Rundberget, B.** 2005. Kunnskapen om jernvinna. Funn og forskning i Trøndelag. Foredrag fra to arkeologiseminar i 2003. *Stiklestad Nasjonale Kultursenter. Bind 7.* Stiklestad. s. 65-82. (17 s.)
- © **Storemyr, P.** 2003. Stein til kvader og dekor i Trøndelags middelalderkirker – geologi, europeisk innflytelse og tradisjoner. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosproveniensen historie.* Senter for middelalderstudier, NTNU. Skrifter Nr. 15. s. 445-464. (19 s)
- © **Sundnér, B.**, 2000. The archaeology of buildings and buildings as archaeological sources. I: G. Eriksdotter, S. Larsson & V. Löndahl (red.) *Att tolka stratigrafi. Det tredje nordiska Stratigrafimötet Åland 1999.* Meddelanden från Ålands högskola nr. 11. Mariehamn. s. 26-35 (10 s.)
- © **Tagesson, G.**, 2000. ”Bodde dom där nere?”. Om kulturlagerbildning och avfallshantering i stormaktstidens Norrköping. I: G. Eriksdotter, S. Larsson & V. Löndahl (red.) *Att tolka stratigrafi. Det tredje nordiska stratigrafimötet Åland 1999.* Meddelanden från Ålands högskola nr. 11. Mariehamn. s. 153-173 (20 s.)

Oppslagsverk (ikke pensum)

Maschner, H. D. G. og C. Chippindale (eds) 2005. *Handbook of Archaeological Methods.* AltaMira Press, Lanham, New York, Toronto, Oxford.

Roskams, S. 2001. *Excavation. Cambridge Manuals in Archaeology.* Cambridge University Press. Cambridge.

KULTURMINNEFORVALTNING OG REGELVERK

Riksantikvaren 2000: *Riksantikvarens strategi 2000-2005.* 11 sider.

Riksantikvaren 2001: *Alle tiders kulturminner.* (hele heftet) 21 sider.

ARTEFAKTSTUDIER

Asa Berger, A. 2009. *What Objects Mean. An Introduction to Material Culture.* Left Coast Press. Walnut Creek. Hele boken. 150 sider

Eriksen, B. V. 2000. *Flintstudier.* Aarhus Universitetsforlag, Aarhus. Indledning (9-17), Grundlæggende flintteknologi (37-50), Experimentell flinthugging (59-74), ”Chaîne opératoire” (75-100), Flintsammensætning (101-126), Relativ datering af flintinventarer (127-140), Flintteknologiske attributanalyser (141-156), Slidsporstudier (207-218). 85 sider

Hurcombe, L. M. 2007. *Archaeological Artefacts as Material Culture.* Routledge, London and New York. Hele boken . 185 sider

© **Olsen, B.** 2010. *In Defense of Things : Archaeology and the Ontology of Objects.* Lanham, New York, Toronto and Plymouth, AltaMira Press. Kap. 1 og 2. 38 sider.

© Skaare, K. 1995. Hvordan kan vi vite det? *Norges mynthistorie. Bind 1*, 13-22. 9 sider

Oppslagsverk (ikke pensum)

Ballin, T. B. 1996 *Klassifikasjonssystem for stenartefakter*. Varia 36. Universitetets Oldsaksamling, Oslo.

Helskog, K., S. Indrelid og E. Mikkelsen 1976. Morfologisk klassifikasjon av slåtte steinartefakter *Universitetets Oldsaksamlings årbok 1972 –1974*.

Jeg ser på Oldsaker. 1973 Politikens forlag.

Petersen, J. 1919. *De norske vikingesverd*

Petersen, J. 1928. *Vikingetidens smykker*.

Petersen, J. 1955. *Vikingetidens smykker i Norge*. Katalog over utstillingen av norske smykker fra Vikingetiden.

Rygh, O. 1885. *Norske Oldsaker*.

Skaare, K. 1968. *Moneta Norwei. Norsk mynt i 1000 år*. Universitetsforlaget, Oslo.

Statens Historiska Museum. 1995. *Vikingatidens ABC* (nytt opplag)

Østmo, E. og L. Hedager (red). 2005. *Norsk Arkeologisk leksikon*, Pax forlag Oslo

KONSERVERING

a) Generelt

“What is Conservation?”,

www.cac.accr.ca/english 3 sider

“What is a Conservator?”,

www.articons.udel.edu/artconservation Klikk på video nederst på siden.

“Conservation—Who, What, Where, When, Why, and How?” 6 sider

www.sha.org/research_resources/conservation_faqs/whowhat.htm

“Conserving the In Situ Archaeological Record” 6 sider

http://www.indiana.edu/~arch/saa/matrix/afm/afm_manu.htm

“What is conservation science?”

<http://aic.stanford.edu/sg/rats/whatis.html>. 3 sider

Cronyn, J. M. (1990). *The Elements of Archaeological Conservation*. London: Routledge, London.

126 sider

Introduction s 1–13. 13 sider

Agents of deterioration s 14–42. 29 sider

Composition and deterioration of siliceous materials and stone s 102–114. 13 s

Composition and deterioration of cementing materials s 116–120. 5 sider

Composition and deterioration of glass s 128–134. 7 sider

Composition and deterioration of ceramics s 141–147. 7 sider
 Composition and deterioration of metals s 160–176. 17 sider
 Composition and deterioration of organic materials s 238–245. 8 sider
 Composition and deterioration of wood s 246–251. 6 sider
 Composition and deterioration of skin s 263–268. 5 sider
 Composition and deterioration of skeletal materials s 275–278. 7 sider
 Composition and deterioration of horn and fibres s 282–287. 7 sider
 Composition and deterioration of amber s 293–294. 2 sider

b) Eksempelstudier

Fell, V. 1996. Washing away the evidence. I: A. Roy & P. Smith (red) *Archaeological Conservation and its Consequences* IIC. London. s 48–50. 3 sider.

Peacock, E. 2004. Havbunn – fremtidens lagringsplass for marinarkeologiske gjenstander? SPOR 19(2), s 34–37. 4 sider.

Peacock, E. og Turner-Walker, G.H. 1998. Erkebispens nye dusj. SPOR 13(1), s 44–47. 4 sider.

Watkins, S. & E. Cameron. 1987. An Iron Age warrior's grave from Gurney: the excavation, conservation and interpretation of its contents. *Recent Advances in the Conservation and Analysis of Artifacts*, J Black (red). Summer Schools Press, London. s 51–57. 7 sider.

c) Oppslagsverk konservering (ikke pensum)

Cross, S., C. Hett & M. Bertulli. 1989. *Conservation Manual for Northern Archaeologists*. Archaeology Report No. 6. Prince of Wales Northern Heritage Centre, Yellowknife.

Dowman, E. A. 1970. *Conservation in Field Archaeology*. London: Methuen.

Ellis, L. 2000. *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London: Garland Publishing.

Madsen, H. B. 1994. *Handbook of Field Conservation*. Copenhagen: Royal Danish Academy of Fine Arts, School of Conservation.

Payton, R. 1992. *Retrieval of Objects from Archaeological Sites*. London: Archetype Publications.

Price, N. S. 1995. *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM.

Robinson, W. 1998. *First Aid for Underwater Finds*. London: Archetype Publications / Nautical Archaeology Society.

Sease, C. 1994. *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Archaeological Research Tools, Vol.4. Los Angeles: Institute of Archaeology, University of California.

Singley, K. 1988. *The Conservation of Archaeological Artifacts from Freshwater Environments*. South Haven: Lake Michigan Maritime Museum.

Watkinson, D. & V. Neal. 1998. *First Aid for Finds*. London: Rescue / UKIC Archaeology Section.

MASTERGRAD

ARK3110 – ARKEOLOGIENS KUNNSKAPSOPPBYGGING

15 SP

Bøker:

Baudou, E., (2004). *Den nordiska arkeologin – historia och tolkningar*, s. 11-32, 142-363 (244 s)

Trigger, B. G., (2006). *A History of Archaeological Thought*. (2nd ed.) s.386-548 (163 s.) (OBS! Upplaga)

Hodder, I. & Hutson, S. (2003). *Reading the past. Current Approaches to Interpretation in Archaeology*. (3rd ed.). Cambridge. S. 1-247 (247 s.) (OBS Upplaga!!)

Kompendium:

Berggren, Å., (2002). Reflexivitet inom arkeologin. I Å. Berggren & M. Burström (red.) *Reflexiv fältarkeologi? Återsken av ett seminarium*. Riksantikvarieämbetet/Malmö kulturmiljö. s. 19-26 (7 s.)

Binford, L., (1962). Archaeology as anthropology. *American Antiquity* 31, s. 203-210 (8 s)

Bintliff, J. (2011). *The Death of Archaeological Theory?* I J. Bintliff & M. Pearce (eds.): *The Death of Archaeological Theory?* Oxford: Oxbow books. s. 7-21 (15 s.)

Brøgger, A. W. (1925). *Det norske folk i oldtiden*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie A: Forelesninger. Oslo. s.13-32 (20 s.)

Burström, M., (2007). *Samtidsarkeologi. Introduktion till ett forskningsfält*. Lund, s. 7-24 (15 s)

Cassel, K. (2008) Den postprocessuella teorireceptionen inom svensk arkeologi. *Lychnos. Årsbok för idé- och lärdoms historia*. s. 227 – 244 (17 s.)

Clarke, D., (1973). Archaeology: the loss of innocence. *Antiquity* 47, s. 6-18 (13 s.)

Conkey, M. W. & Spector, J., (1998). Archaeology and the Study of Gender. I K. Hays-Gilpin & D. S. Whitley (eds.) *Reader in Gender Archaeology*. London. s. 11-37 (27 s.)

Dark, K. R. (2002). *Theoretical archaeology*. London: Duckworth p. 169-195 (27 s.)

Hastrup, K., (1999). *Viljen til viden. En humanistisk grundbog*. København: Gyldendal. s. 3-37 (35 s.)

Johansen, A. B., (1982). Arkeologins teori og data. *Fornvænnen* 77, s. 212-225 (14 s.)

- Karlsson, H.**, (2000). Conversation in front of a Megalith: A Contemplative Approach to Archaeology and Our Interpretative Existence. *Archaeological Conditions. Examples of Epistemology and Ontology*. I O. W. Jensen & H. Karlsson (eds.) Gotarc Serie C, Arkeologiska skrifter No 40. Göteborg: Göteborg University, Department of Archaeology s. 55-65 (11 s.)
- Kleppe, E. Johansen**, (1977). Archaeological Material and Ethnic Identification. A Study of Lappish Material from Varanger, Norway. *Norwegian Archaeological Review* Vol. 10, s. 32-46 (15 s.)
- Lagerås, P.** (2009). En ny ekologisk arkeologi. I T. Artelius & A. Källén (red.) *Arkeologisk framtid*. Stockholm: Svenska arkeologiska samfundet. s. 107-125 (18 s.)
- Ligi, P.**, (1993). National Romanticism in Archaeology: The Paradigm of Slavonic Colonization in North-West Russia. *Fennoscandia archaeologica* X. s. 31-38 (8 s.)
- Malmer, M. P.** (1963). *Metodproblem i järnålderns konsthistoria*. Acta Archaeologica Lundensia, Series in 8o, no 3. Lund. s. 11-38 (28 s.)
- Moser, S.**, (2001). Archaeological Representation. To Visual Conventions for Constructing Knowledge about the Past. I I. Hodder (ed.) *Archaeological Theory Today*. Cambridge. s. 262-281 (20 s.)
- Olsen, B.**, (2002). Divided we stand? Some opinions about trends and developments in Scandinavian archaeology 1970-2000. *Archäologien Europas/Archaeologies of Europe. Geschichte, Methoden und Theorien/History, Methods and Theories*, s. 213-220 (8 s.)
- Olsen, B.**, (2010). *In Defence of Things. Archaeology and the Ontology of Objects*. Lanham: Altamira Press s. 129-149 (21 s.)
- Olsen, B.**, (2012). Symmetrical Archaeology. Hodder, I., (ed.), *Archaeological Theory Today* 2nd ed: 208-228. 20 s.
- Shanks, M.**, (2008). Post-Processual Archaeology and After. I R. A. Bentley, H. D. G. Maschner & C. Chippindale (eds.), *Handbook of Archaeological Theories* s. 133-143 (11 s.)
- Schanche, A. & Olsen, B.**, (1985). Var de alla nordmenn? En etnopolitisk kritikk av norsk arkeologi. I J - R. Næss (red.), *Arkeologi og etnisitet*. AmS-Varia 15, s. 87-99 (13 s.)
- Tilley, C.**,(1994). *A Phenomenology of Landscape. Places, Paths and Monuments*. Explorations in Anthropology Series. Oxford. s. 7-34 (28 s.)
- Welinder, S.** (2004). Arkeologins gränser. I P. Andersson & S. Welinder (red.) *Mellan Thomsen och Däniken. Oenig diskussion kring alternativ arkeologi*, s. 23-39 (17 s.)

Elektroniske ressurser:

Gosden, C., (2001). Postcolonial Archaeology. Issues of Culture, Identity and Knowledge. *Archaeological Theory Today* (ed. I. Hodder). Cambridge. s. 241-259 (19 s.)

Brattli, T., (2009): Managing the Archaeological World Cultural Heritage: Consensus or Rhetoric?, *Norwegian Archaeological Review*, 42:1, 24-39

Burström, M., Smith, L., Omland, A., Vinsrygg, S., Holtorf, C. & Brattli, T., (2009): Comments on Terje Brattli: 'Managing the Archaeological World Cultural Heritage: Consensus or Rhetoric?', *Norwegian Archaeological Review*, 42:2, 183-203

Øvrig (ca 400 s.)

Utöver angivna pensumtexter skall en bok/text på ca. 200 s. presenteras i seminar ”Arkeologisk teori i praksis”. Dessutom: En bok på ca. 200 sider i form av fritt valgt nordisk arkeologisk avhandling vurderes och presenteres gjennom seminar etter avtale med daglærer. Avhandlingen skal være utgitt i 2000 eller senere.

Nærmere informasjon blir gitt etter undervisningsstart.

Anbefalt pensum:

Renfrew, C. & Bahn, P. eds. (2005). *Archaeology. The key-concepts*. London: Routledge

ARK3210 KULTURMINNEFORVALTNING

7,5 SP

FORVALTNINGSTEORI:

Brattli, T. 2006. Fortid og forvaltning. En analyse av norsk kulturminneforvaltning i perioden 1990-2005, med hovedvekt på arkeologiske forhold. *Doktorgradsavhandling ved NTNU* 2006:32. 247 sider.

Brattli, T. & Christophersen, A. 2008. Kunnskapsløs forvaltning. *Kronikk Adresseavisen* 15.oktober 2008. 1s.

Christophersen, A. 2008. Som man roper i skogen. *Kronikk Adresseavisen*

Følstad, E, Raaen, P.S. og Skjevnik, O (Red) 2006 Stiklestad og andre minnesteder. 200 sider.

Hovde, K. 2008. Ikke vår oppgave å være i førstedivisjon. Intervju av Riksantikvar Nils Marstein. *Adresseavisen* 7.oktober 2008

Kahn, M. 2007. Lærebok i kulturminnerett. Tapir akademisk forlag. 335 s.

Nerbø, T. E. 2008. *Planbehandling i Møre og Romsdal. En studie i skjønnsutøvelsen til arkeologer på fylkeskommunalt nivå.* Unpubl- masteroppgave NTNU 2008, s 16-23. 8 s.

NOU 2002: 1 *Fortid former framtid – Utfordringer til en ny kulturminnepolitikk.* Miljøverndepartementet. Ca. 150 s.

Rolfen, R. 2008. Akterutseilt som arkeologiby. Intervju av Axel Christophersen i Adresseavisen 7.oktober 2008.

St.meld. nr. 16 *Leve med kulturminner.* Miljøverndepartementet. 93 s.

RAMMEVERK OG PROSESSER:

Riksantikvaren 2006 *Veileder – forvaltning av automatisk fredete kulturminner.* Fins på Riksantikvarens nettside.

Riksantikvaren 2001 *Veileder. Kulturminner og kulturmiljøer, Plan- og bygningsloven* (K. Johansen og F. Sandvik (red.). *Riksantikvarens rapporter.* Nr. 29. Ca 80 s.

Forvaltningsloven.

Kulturminneloven med forskrift forutsettes kjent fra ARK 2220.

I alt ca 1133 s.

ARK3220 MUSEOLOGI 7,5 SP

Ambrose, T. & Paine, C. 2006. *Museum Basics.* S 1-132.

Amundsen, A. B., Rogan, B. & Stang, M. C. (red) 2003. *Museer i fortid og nåtid. Essays i museums kunnskap.* Novus Forlag. 367 s.

Apall-Olsen, L. 1997. *Livslang Læring i Museer. Nye Mål for Museumsformidling.* NMU Skriftserie 1-1997, 5-15, 11 s.

Cameron, F. 2001. World of museums. Wired collections – the next generation. *Museum Management and Curation* 19(3), 309-315, 7 s.

Dean, D. 1994. *Museum Exhibition – Theory and Practice.* London: Routledge (Introduction 1-7, Audiences and Learning 19-31), 21 s.

Dommasnes, L.H. 1999. Muséet og magasin. *Årbok for Bergen Museum 1999*, 39-43, 5 s.

Edson, G. 1997. Ethics and museums. I: G. Edson (red.), *Museum Ethics.* London: Routledge, 36-53, 18 sider.

Hegardt, J. 2012. Att vandra genom historien – Om Historiska Museets rumsliga disposition. Åteupptäcka det Glömda. Aktuell forskning om forntidens förflutna i Norden. *Acta Archaeologica Lundensia Series Prima in 4°, No 32.* Påvel Nicklasson & Bodil Peterson red. S.311-322.

Hohler, E. B. 1994. Museologi – myte eller metode? I: S. Helliesen og B.Tønseth (red.), *M for museum. Museums mønstring 1993.* Oslo: NKKM, 37-42, 6 s.

- Gjestrum, J.A.** 1994. Kommentar til Erla B. Hohler: Hva er Museologi? Myte eller metode? I: S. Helliesen og B. Tønseth (red.), *M for museum. Museumsmønstring 1993*. Oslo: NKKM, 43-49, 7 s.
- Johanson, A.** 2002. Museumsforskning som museumsutvikling. *Nordisk Museologi*, 2000.2, 59-68, 10 sider. (Finnes også som Norsk museumsutvikling 6:2000.)
- Johansen, A. & al.** (Red) 2002. Tingenes tale. Innspill til museologi. *Bergen Museums Skrifter Nr 12*. Bergen. 230 s.
- Keene, S.** 2002. *Managing Conservation in Museums*. London: Butterworth-Heinemann, 12-29, 18 s.
- Lillehammer, G.** 2012. Ta den ring og la den vandre...Fra fast kulturminne i landskapet til løst kulturminne i et museumsmagasin. *Museologi på norsk. Universitetsmuseenes gjøren*. Anita Maursund og Marit Anne Hauan (red), s 169-191. Akademika. Trondheim
- Liston, D.** 1993. *Museum Security and Protection*. London: Routledge, 9-20, 12 s.
- MacLeod, S.** 2001. Making museum studies: training, education, research and practice. *Museum management and Curation* 19(1), 51-61, 11 s.
- Moe, H.** 1996. Museet og museologien – debatten om en institusjon av ”udiskutabel” betydning. *Årbok for Bergen Museum 1996*, 67-69, 3 s.
- Olsen, B.** 1993. Det arkeologiske museum. Momenter til en kritikk. *Nordisk Museologi* 1. 45-60. 15 s.
- Olsen, B. og Svestad, A.** 1994. Creating prehistory: archaeology museums and the discourse of modernism. *Nordisk museologi* 1. 3-20. 17 s.
- Overskaug, K.** 2012. Homage to Marcel proust – Aspects of Dissemination and Didactic in a Museum and Science Centre: Science Communication Visions for the Third Generation Museums. *Archaeology. New Approaches in Theory and Techniques*. Ed. Imma Ollrich-Castanyer. Intech. Croatia. S 279-292.
- Paardekooper, R.** Experimental Activities. A European Perspective. *Experimental Archaeology. Between Enlightenment and Experience. Acta Archaeologica Lundensia series in 8°, No 62*. Bodil Peterson & Lars Erik Narmo (eds). Lund s.69-85.
- Petersson, B. & Narmo, L. E.** 2011. A Journey in Time. *Experimental Archaeology. Between Enlightenment and Experience. Acta Archaeologica Lundensia series in 8°, No 62*. Bodil Peterson & Lars Erik Narmo (eds). Lund s 27-48.
- Petterson, R.** 2012. Tinget på museum – Om att avgränsa och tolka ett forskningstema. Att Åteupptäcka det Glömda. Aktuell forskning om forntidens förflutna i Norden. *Acta Archaeologica Lundensia Series Prima in 4°, No 32*. Påvel Nicklasson & Bodil Peterson red. Lund. S 295-310.
- Schmidt, F.** 1992. Codes of museum ethics and the financial pressures on museums. *Museum Management and Curatorship* 11, 257-268, 12 s.
- Sullivan, L.P. og Childs, S.T.** 2003. Managing curated collections – the basics. *Curating*

Archaeological Collections. Walnut Creek: Alta Mira Press, 59-77, 19 s.

Stenvik, L. F. in prep. Museum og publikumsmottak. Et skråblikk på møtestedetsrollen. (In prep VITARK.) Trondheim

Sæter, G. 2004. Museene mellom konservering og konsum. *Nordisk Museologi* 2004.1, 11-28, 18 s.

Šola, T. 1992. The future of museums and the role of museology. *Museum Management and Curatorship* 11, 393-400, 8 s.

Ågren, P.-U. 1993. Museologi och kulturarv. *Nordisk Museologi* 1993.1, 61-65, 5 s.

I alt ca 1160 s.

ARK 3230 ARKEOLOGISK SPESIALISERING, FELLES DEL 15 SP

Bøker:

Foster, R. J. 2006. Tracking Globalization. Commodities and Value in Motion. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s.285-297 (13 s.)

Gosden, C. 2006. Material Culture and the Long-term Change. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 425- 441 (17 s.)

Hoskins, J. 2006. Agency, Biography and Objects. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 74-82 (9 s.)

Neustupny, E. 1993: *Archaeological Method*. Cambridge University Press. (180 s.).

Raudvere, C. 2004: Delen eller helheten. Kosmologi som empirisk och analytisk begrepp. I: Andén, A., K. Jennbert & C. Raudvere (red): *Ordning mot kaos – studier av nordisk förkristen kosmologi*. S. 59-95. (29 s).

Wells, P.S. 2008: *Image and Response in Early Europe*. Duckworth. Kap. 1-8 (131s).

I kompendium:

Kompendium ARK3230. 2012. Trondheim: Kompendieforlaget.

© Hedeager, L., Kristiansen, K. 1982: Bendstrup – en fyrstegrav fra ældre jernalder, dens sociale og historiske miljø. I: KUML 1981. *Årbog for Jysk Arkæologisk Selskab*, s. 81 – 138 (58 s.).

Elektroniske ressurser:

E: Hamilton, S. (et.al.). 2006. Phenomenology in Practice: Towards a Methodology for a 'subjective' approach. *European Journal of Archaeology*, vol. 9, 31-71 (38 s) [e-tidsskrift].

- E: Jerpåsen, G. B. 2009: Application of Visual Archaeological Landscape Analysis: Some Results. I: *Norwegian Archaeological Review*, 42:2, 123-145 (20 s.) [e-tidsskrift].
- E: Martin, A. 2005: Agents in Inter-Action: Bruno Latour and Agency. *Journal of Archaeological Method and Theory* Vol. 12, No. 4, s. 283-311. (20 s) [e-tidsskrift].

Totalt: ca. 500 s.

I tillegg kommer ytterligere 1000 sider satt sammen av studenten i samråd med veileder og emneansvarlig.

ARK3320 FELTARKEOLOGISK METODE III

15 SP

Bøker:

- Bjerck, Hein (red.) Åstveit, Leif Inge, Meling, Trond, Gundersen, Jostein, Jørgensen, Guro, Norman, Ståle**, 2008: Ormen Lange Nyhamna. *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Tapir Akademiske forlag. Kap. 1 og 2. s. 1-70. (Boka er tilgjengelig på SAK)
- Lucas, Gavin**, 2001: *Critical approaches to fieldwork. Contemporary and historical archaeological practice*. Routledge. 214 sider.
- Stenvik, L.F.** (2001): Skei - et maktsenter fram fra skyggen. Vitark 2. *Acta Archaeologica Nidarosiensia*. 65 sider. (Boka er tilgjengelig på SAK)

Kompendium:

- Christophersen, A. og Jondell, E.**, 1988: "Feltundersøkelsene 1973-85" s. 9-37..I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Del 1. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren, Utgravingskontoret for Trondheim.
- Ethelberg, Per**, 1986: HJEMSTED – en gravplads fra 4. og 5. årh e.Kr. *Skrifter fra museumsrådet for Sønderjyllands amt, 2. Haderslev 1986*. s. 7 – 23.
- Fjellheim, Sverre** 1999: Samer i Rørostraktene, s. 13- 31, 145-177, 291-297. Snåsa 1999.
- Grønnesby, Geir** 2009: En reise gjennom liv og død, ild og vann. En bronsealders gravruin i Steinkjer. *Vitark 6 . Acta Archaeologica Nidarosiensia*. s. 66-77.
- Hodder, Ian**, 1999: The arcaeological process. An introduction. Blackwell publishers. Kap. 5. s. 80 – 104.
- Lind, Birgit**, 1991: Slusegårdsgravpladsen III, Gravformer og gravskikke. Bådgravene. s. 17 – 50. *Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XIV, 3 1991*.
- Løken, Trond** 1977: " Nye funn fra et gammelt gravfelt. Kan gård og gravplass gå tilbake til eldre bronsealder?" s.133-165. I *Viking XLI-1977*.

Løken, Trond 2003: Oppkomsten av den germanske hallen - Hall og sal i eldre jernalder i Rogaland. s. 49 - 83. *Viking* 2001.

Mikkelsen, Martin 1996: "De 3-skibede bronzealderhuse i Viborg amt." s. 34-59.

"Bronzealderbosættelserne på Ås-højderyggen i Thy." s. 110-123. *Bronzealderens bopladser i Midt- og Nordvestjylland*. Udgivet af De Arkæologiske Museer i Viborg amt.

Nordeide, S.W. 1988: "Relativ kronologi og faseinndeling" s. 38-61. I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Dell. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren,

Rønne, Preben 1997: En landingsplads ved Horsekær. *Storebælt i 10.000 år. Mennesket, havet og skoven* s. 290 - 294. København 1997.

Stenvik, Lars 1982: Arkeologiske kulturminner i Gaulavassdraget, Sør-Trøndelag. Verneplan for vassdrag Rapport / Det Kgl. Norskevidenskabers selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1982:3 Trykt: Trondheim, 1982. s. 11-24, 47-54.

Elektroniske ressurser:

NTNU Vitenskapsmuseet 2010: Høringsuttalelse – Strategisk plan for forvaltning av arkeologiske kulturminner og kulturmiljøer 2010-2020. (13 sider)

<http://www.riksantikvaren.no/filestore/NTNUVitenskapsmuseet.pdf>

Pettersen, Kristian 1983: Øvre Glomma: arkeologiske undersøgelser 1982 i Forbindelse med konsesjonssøknad. s. 5- 16, 35 – 39, 63 – 77. Verneplan for vassdrag Rapport. Det Kgl. Norske videnskabernes selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1983:1, Trondheim 1983. 15 sider. Artikkelen er lagt ut på internett: <http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>

RIKSANTIKVAREN, 2007: VEILEDER – FORVALTNINGEN AV AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER. (25 sider). Finnes på www.ra.no

RIKSANTIKVAREN 2010: Strategisk plan for forvaltning av arkeologiske kulturminner 2010-2020 – Høringsutkast. (19 sider)

<http://www.riksantikvaren.no/filestore/STRATEGISKPLAN-HRINGSUTKAST.pdf>

Tidsskrift (tilgjengelig på Gunnerusbiblioteket):

Diinhof, Søren, 2005: Kogegruber – glimt af en rituel praksis gennem 1500 år. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 135 – 144. Oslo 2005.

Gustafson, Lil, 2005: Om kokegroper i Norge. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 103 - 134. Oslo 2005.

Gustafson, Lil, 2005: Om kokegrop – kokesteinsgrop – kogegrube – jordovn – hårdgrop – torkugn – skärvsteinsgrop. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 7 – 8. Oslo 2005.

Høgestol, M. et alii, (red.) 2005: Konstruksjonsspor og byggeskik – metodikk, tolkning og

forvaltning. *Ams-Varia* 43. s. 9-168.

Martens, Jes, 2005: Kokegruber i syd og nord – samme sag? *De gåtefulle kokegroper*. *Varia* 58. s. 37- 56. Oslo 2005.

Totalt ca 930 sider

KONSERVERING:

Sease, C. (2000). Conservation of archaeological materials. I L. Ellis (red.) *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London: Garland Publishing, s.120-124, 5 sider.

Sease, C. (1995). First aid treatment for excavated finds. I N.S. Price (red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, s. 29-44, 16 sider.

Sease, C. (1987). *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Los Angeles: University of California, s. 23-49, 27 sider.

Stubbs, J.H. (1995). Protection and presentation of excavated structures. I N.S. Price(red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, s. 73-89, 17 sider.

Totalt 91 sider

Anbefalt tillegglitteratur:

Børsheim, R.L. E-C. Soltvedt et alii, 2002: GAUSEL - utgravningene 1997 - 2000. *AmS-Varia* 39. Stavanger 2002.

Feltperm. Oppslagsverk for rutiner og fremgangsmåter ved arkeologiske utgravninger. Seksjon for arkeologi og kulturhistorie. Vitenskapsmuseet. NTNU. u.år. Utleveres i kopi.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 2000. *Verdier i Gaula, Midtra Gauldal kommune i Sør-Trøndelag*. Utgitt av direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrag- og energidirektorat. VVV-rapport 2001-22, Trondheim.

Holck, Per 1970: Skjelettgraving. En innføring i antropologi for arkeologer. Universitetsforlaget.

RIKSANTIKVAREN (utgitt av):

Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven:

<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/md-19790209-8785.html>

Forskrift om forbud mot utførsel av kulturminner:

<http://www.lovdatab.no/for/sf/kk/kk-20011214-1420.html>